

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za izuzetno 25-00

sestredno

Oglasni po tarifi.

Uredništvo:

Miloduseva cesta št. 16/1

Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana Proserova

ul. št. 64. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Na varosa ul. št.

Telef. št. 22

Celle, Aleksandrova št.

Račun pri pošti, čekovi,

savodu št. 11.842.

Jubilana, 29. decembra.

V razvoju naše mlade države je mogoče celo leto stagnacije. Radikalni režim niti eno od predloženih in visokih državnih vprašanj ni mogel skinit z dnevnega reda. Radikalna vlada in radikalna večina v parlamentu obrabata svojo skrb le svoji eksisten- ci ter se neprestano borita za obstanek, zapostavljajoč državne in narodne interese.

Najvitalnejše vprašanja, uradniško, je v stvari tam, kjer je bilo pred enim letom. Doprinesen je le dokaz, da je lanskega decembra radikalna stranka razbila demokratično-radikalno koalicio, ki je bila nastala zaradi tega, ker takrat ni hotela rešiti uradniškega zakona in ker je imela namen, reševati to zadevo čisto s strankarskega stališča. Celo letošnje leto in stališče, ki ga do danes zavzema NRS proti uradništvu, potrjuje to.

Invalidsko vprašanje, ki je predvsem stvar srčne kulture, a nič manj zadeva socialne pravičnosti, je določil zadaj za 1. decembrom 1922, ko je preložil teletni minister za socialno politiko dr. Zerjav od kralja prebankrotomirni zakonski načrt narodni skupščini.

Draginja vsakdanjih potrebščin ter sploh vseh predmetov je zadnje leto rastla, mesto da bi nazadovala ter vsaj polagoma omogočala prehod v normalnejše življenske razmere. Radi draginje nastaja, zlasti v rodilnih javnih nameštencih, vsak dan hujska beda, koje posledice se kažejo v propadanju zdravja otrok in odraslih ter v stržani obleki in obutvi. Nekaj v meščanski udobnosti živeči takozvani srednji sloji, se potapljajo v dolge odprodajajo zadnje dragocenosti, pri vsem tem pa že dobesedno stranjajo, ker jim dohodki ne zadostujejo niti za prvih deset dni v mesecu.

Davčni problem se je zadnje leto izboljšal. Davčni vjnk v svoji brezobzirnosti ureti, da uniči že sam obstoj podjetij. Trgovina, obrt in industrija preživljajo težke čase stagnacije in nazadovanja.

Tudi upravno vprašanje in provedba ustave, od česar bi se moglo pričakovati sanacijo naših dezolantnih notranjopolitičnih razmer, sta zaostala. Na celi črti in vsehovol sam minus in samo nazadovanje. Strašna posledica nesposobnega, koruptnega in brezvestnega radikalnega režima.

Te dni je vsled inicijative največje opozicijske skupine vprašanje našega državnega razvoja krenilo korak naprej. Demokracije so nastopili z načrtom, ki bi mogel po svoji vredni dati opravičeno načlo, da se naš notranjopolitični položaj končno vendarle premakne z mrtve točke ter krene v smer definitivnega izboljšanja.

Načrt posl. Voje Marinkovića o samoupravah, ki ga je že osvojil glavni odbor demokratične stranke v Beogradu in ki pride jutri v razpravo tudi na velikem zboru zaupnikov demokratične stranke v Zagrebu, more biti podlaga za vsakega zmernega človeka, da se nadalje razvija. V njem je v polni meri zaščeno vsemu onemu, kar je na kritiki centralizma stvarnega. Ni zadostno državno-pravni kapricam, pač pa je dana možnost, da se težišče upravnih odločitev prenese na samouprave in srezke, oziroma oblasti ne urade, če se demokratični načrt izvede, je konec centralizma ter tudi konec vseh nesreč, ki iz njega izhajajo. Kjer bo centralizacija še potrebna, bo tako razbremenjena, da se bo ona in njena kritika lahko v mnogo večji meri posvetila posameznosti, ki se zdaj izgubljajo v kopici konfliktov.

Kdor torej dobro hoče z našo državo in ne nagaža: kdor ne uganja s svojo opozicijo samo demagogije in nanjo lovi kaline, ta lahko mirno da roko demokratom in z njimi vred dogovorj posameznosti za potrebne organizacijske zakone.

Mi smo v tem oziru pesimisti. Radič in njegovih tralantem je le za državno-pravni kapric, klerikalci so intenzivni na tem, da nezadovoljstvo ostane in oni ob njem kuhajo svojo juho, ki bi sicer žalostno zmuznila. Prepričani smo, da bodo vsi ti krogi in delo, da zaprečijo nametne rešitve, in bodo le skušali, od volke tekme med radikalni demokrati na kak način speljati kakšen mali curek na svoje senčene mlina.

Napram tem intrigam, ki pridejo neizbežno, bo treba s krenko taktiko iti naprej. Kdor neče socializirati, mora pač računati s tem, da bo stvar rešena brez njega. Absinca in umikanje od končne odločitve in odgovornosti ne smejo zadostiti, da se potrebne akcije izpeljejo, če smo jih spoznali za

Bolgarska vlada zahteva samostojno Macedonijo

IZZIVALEN EKSPOZE MINISTRskega PREDSEDNIKA CANKOVA. — POVRATEK FERDINANDOVCEV. — MUČEN VTIS V BEOGRADU.

Beograd, 29. decembra, p. Bolgarski ministrski predsednik Cankov je imel v sobranju ekspozice, v katerem se indirektno proti naši kraljevini in v katerem proglašal Cankov Macedonijo za bolgarsko last ter končno izreka zahtevo po regularni vojski. Ekspozice je izzval v Beogradu pravo senzacijo. Posebno je politično stanje kritično vsled tega, ker se nahajajo na bolgarskih tleh sedaj že zopet vsi Koburžani razen Ferdinandov. Njilovi pristajši iz inozemstva so se te dni skoro vsi vrnili v Sofijo. Naša vlada je dobila tozadevno nočjo vznemirljiva poročila iz Sofije. Ko prvo odredbo je nujno naročila našemu poslaniku v Sofiji Rakiću, da nemudoma poroča vladi o tej stvari. Rakić se vrne v Beograd pojutrišnjem zjutraj. V ponedeljek dopoldne se bo takoj vršila nujna seja vlade, verjetno pod predsedstvom kralja sumega.

Sofija, 29. decembra, p. Zaključujoč načelno debato o prestolnem govoru, je predsednik vlade Cankov podal stišči občiren ekspozice o bodoči politiki vlade. Govorec o zunanji politiki Bolgarske je ministrski predsednik med ostalim izjavil:

«Bolgarska je država, ki točno izpolnjuje mirovno pogodbo. Toda izpolnjuje svoje obveznosti zahteva, da se priznajo tudi njene pravice. Prizadevamo si, da se nam dostojno prizna pravo izhoda na Egejsko morje in da se da možnost svobodnega življenja našim rojakom, ki so prišli pod tujo oblast. Zato ni posebnega dogovora, obstoji pa mednarodni pakt, ki predvideva zaščito manjšin. Iz-

hod na Egejsko morje mora biti teritorijalen.

«Odnosaji z Rumunijo so dobri in prijateljski. Na potu smo, da še bolj utrdimo prijateljske odnose, ki so tudi zasnovani v neposredni prošlosti. Tudi z Grško so odnosi dobri. Mi ji čestitamo na uvedbi republikanskega režima in se bomo radovali, ako bo ta pripomogel njenemu razvoju.

«Z Jugoslavijo, našo najbližjo sosedo, hočemo živeti v dobrih odnosajih, toda na talost naša prizadevanja ne najdejo odmeva. Macedonija tvori slej ko prej jabolko razdora. Ta pokrajina ima pravico, da zahteva svobodo in pravičnost. Ako se Macedoniji dovolji ta zahteva, bo tvorila vez med obema državama. Mi odločno zahtevamo, kar je našega. To govorim, da se bo čulo v Beogradu. Bolgarica mora biti spoštovana s dostojanstvom. Mi nismo božateljini in nihče nam ne more odreči priznanja, da je bolgarski narod element miru in dela.»

Dalje je Cankov govoril o okupacijskih stroških in o plačilu 800 milijonov, ki je predvideno v zadnji konvenciji med Bolgarsko in Jugoslavijo. Končno je naglašal potrebo, da mora dobiti Bolgarska močnejšo stalno vojsko in je apeliral na vse zainteresirane vlade, da se Bolgariji odobri vzpostava večje armade.

ITALIJSKA INTRIGA.

Beograd, 29. decembra, r. Današnja «Tribuna» piše, da se je prihod kneza Cirila na Bolgarsko izvršil po intrigah Italije, katera smatra kralja Borisa za nesposobnega, da zanesi požar na Balkanu.

Velika demokratska konferenca v Zagrebu

ZBOR ZAUPNIKOV IZ HRVATSKE IN SLAVONIJE. — ODOBRITEV TAKTIKE SVETOZARJA PRIBIČEVIĆA.

Zagreb, 29. decembra, r. Danes dopoldne ob 10. uri je bilo otvorjeno v Zagrebu zborovanje delegatov krajevnih okrajnih in okrožnih organizacij demokratične stranke na Hrvatskem in Slavoniji. Prisotnih je 118 delegatov. Razen tega se udeležuje konference 8 narodnih poslancev, med temi Svetozar Pribičević in Voja Marinković. Konferenci predseduje bivši pokrajinski namestnik v Zagrebu Juraj Demotrović.

Po otvoritvenih formalnostih je povzel besedo Svetozar Pribičević, ki je v občirnem govoru podal pregled naše zunanje in notranje politične situacije, kakor tudi položaja v stranki sami. Po njegovem govoru se je razvila živahna diskusija, ki je trajala do 13. ure, ko je bila konferenca prekinjena. Nadaljevala se je ob 15. uri. Na popoldanskem zborovanju so posamezni delegati poročali o delu stranke na Hrvatskem in v Slavoniji. Iz njih govorov je razvidno, da se more zabeležiti velik napredek zlasti tudi glede številca organiziranih članov demokratične stranke. Državne oblasti delajo povsod proti demokratični stranki, kar pa strankino pozicijo samo krepi.

Posl. Večeslav Vilder je poročal o strankinem tisku, posl. dr. Budisa v ljevič pa o finančni stranke, nakar se je razvila živahna debata. Iz vseh govorov sta se odražali želja po resnem delu v stranki in zahteva, da se edinstvo stranke očuva za vsako ceno. Po-

sebej so vsi govorniki naglašali kot nopolno svojih organizacij, da izreko popolno zaupanje politični taktiki Svetozara Pribičevića.

Po diskusiji je bila sprejeta resolucija, ki naglašala pred vsem soglasno zaupanje vse konference delu in političnemu vodstvu Svetozara Pribičevića. Zahteva da se čimprej skliče glavni odbor demokratične stranke, ki naj pripravi vse potrebno za demokratski kongres, na katerem naj se razčisti vprašanje strankine discipline in na katerem naj se sklepa o taktiki demokratične stranke v parlamentu in med narodom. Obsoja radikalno stranko in protinarodni režim, ki paktira z Nemci in Turki. V posebnem delu naglašala resolucija, da je treba delati na čimprejšnjo izvršitev zakona o agrarni reformi in zakona o šumskem gospodarstvu.

Konferenca je bila ob 19. uri zaključena. Ob 21. uri se je začela v prostorih Škola I. v Zagrebu demokratska zabava. Jutri se vrši manifestacijska skupščina, na kateri bodo govorili Marinković, Pribičević in dr. Zerjav.

UDELEŽENCI IZ SRBIJE.

Beograd, 29. decembra, r. Beograjske «Novosti» javljajo, da je razen Voje Marinkovića odpotoval v Zagreb tudi Kosta Timotijević in da je bil pozvan tudi Pera Marković. On pa se mudi v Valjevu in zaradi prevelikega snega ne more priti v Zagreb.

Ministrski svet

Tiskovni zakon. — Radič in Korošec.

Beograd, 29. decembra, p. Nočjo se je v predsedništvu vlade vršila konferenca širšega komiteta ministrov, na kateri so razpravljali o tiskovnem zakonu, ki ga je izdal Marko Trifković. Razprave so se udeleževali vsi ministri. Komitet je pretresal v zvezi s tiskovnim zakonom člen 14. ustave in prehodne uredbe člena 138. ter sklenil sprejeti ta dva člena v zakon. Komitet bo nadaljeval svoje delo o tem zakonu čez nekaj dni.

Nadalje je ministrski komitet razpravljaj o politični situaciji. Vlada ima zanesljivo poročila, da se Radič in Korošec nista sestala in da se bo mudi Radič najbrže ves januar na Dunaju.

koristne. Dekoncentracija in samouprave naj pridejo: če je državno-pravni opoziciji prav, z njenim sodelovanjem, če pa li ni prav, pa brez nje.

Vznemirjen'e ve'esil radi francoske akcije

BENEŠ POSREDUJE ZBLIŽANJE Z RUSIJO. — KONSTERNACIJA V VARŠAVI.

London, 29. decembra, j. Češkoslovaška vlada izjavlja po nekem njej blizu stoječem novinarju v «Daily Telegraph», da nova pogodba med njo in francosko vlado ne znači drugega nego formulacijo že obstoječega političnega stanja. Češkoslovaška diplomacija nima niti nesar skrivati in bo predložila novo pogodbo Zvezi narodov v registracijo. «Daily Telegraph» in drugi angleški listi naglašajo danes zjutraj, da bo nova pogodba med obema vladama olajšala zblizanje Francije in sovjetske Rusije. Poincarrejeva naj-oved, da je Francija dobila za svoje oborožitvene kredite Poljski, Jugoslaviji in Rumuniji dragocene garancije, je napolila strokovnjake angleškega in amerikankega državnega urada, da so izdelali za diplomatska zastopstva svojih vlad vprašalne pole radi ugotovitve, koliko je na stvari resnice.

London, 29. decembra, j. Diplomatski poročevalec «Evening Standard» predstavlja predsedniku Masaryku, da je zapečljaj ob priliki svojega poseta v Londonu angleško časopisje v zmoti. Takrat je predsednik po svojem obisku v Parizu izjavil, da Češkoslovaška ne stremi za zvezo s kakšno antantno državo. Sedaj se je izkazalo, da je bila zveza med Češkoslovaško in Francijo že takrat v vseh svojih bistvenih določilih dogovorjena.

London, 29. decembra, s. «Daily Herald», glasilo Macdonalda smatra, da je češkoslovaško francoska pogodba očitno naperjena proti Nemčiji. Francija si je hotela zasigurati podporo Češkoslovaške proti nemškim komunistom in reaktiviranjem in preprečiti priklopitev Avstrije k Nemčiji. Obenem je nadomestila s to pogodbo dosedanje pogodbe s Poljsko, ki se ji je zdelo nezanesljiva.

Rim, 29. decembra, s. «Messaggero» naglaš ob priliki sklepa francosko-češkoslovaške pogodbe, da stopa vedno jasneje na dan načrt Francije Nemčijo v

zvezi z njenimi sosedi politično izolirati. V vojaškem oziru je ta pogodba dopolnjena s pogodbo o zračnem prometu, v gospodarskem pogledu pa pristopa češkoslovaška železna industrija vedno bolj francoskemu koncernu. Fašistovski «Corriere Italiano» je mnenja, da je pogodba naperjena tudi proti Italiji, ker s njo Francija izpolnjuje svojo nadmoč v Mall antanti.

POLJAKI IN ČESKO-FRANCOSKA POGODBA.

Varšava, 29. decembra, j. Iz Pariza dole vesti o poskusih Francije približati se sovjetski Rusiji in o sklepu pogodbe s Češkoslovaško, so tukaj učinkovale kakor strela iz jasnega. Največje razočaranje, kar ga je doživela Poljska, je to, da se je dr. Beneš posrežilo skleniti s Franco prijateljsko pogodbo, ne da bi bila prej o tem vprašana Poljska in da je bilo poleg tega tudi vprašanje Javorine rešeno v prilog Češkoslovaške. Pariški poljski poslanik Zamojski, ki je na potu v Varšavo, da zasede še vedno vakantno mesto zunanega ministra, je bil danes brezlično obveščen, naj potovanje prekine in se vrne v Pariz.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

Beograd, 29. septembra, r. Sestanka zastopnikov držav Male antante pričakujejo po vsej Evropi z veliko radovednostjo. Poseben interes kaže Italija. Iz dobro obveščenih krogov se trdi, da bo tvorilo glavni predmet konference vprašanje obnovitve odnosajev s sovjetsko Rusijo. To je uspeh dr. Beneša, ki mu je uspelo povodom njegovega bivanja v Parizu doseči platformo za rusko-francosko zblizanje. Vse to Italiji ne konvencira. Ne ugaja pa tudi Anglezem, ki ne vidijo radi, da bi se po prizadevanju dr. Beneša Francija preje zblizala z Rusijo kot Anglija.

Položaj v Grčiji

Atene, 29. decembra, j. «Demokratia» doznava, da bo kralj Karol imel na otvoritveni seji nove narodne skupščine govor, v katerem bo utemeljil končno veljavno odslovitve vladajoče dinastije. Zanimal je posel Venizelosu brzojavko, v kateri ga prosi, naj skrbi za to, da se kralj ne vrne v Atene in tako prepreči razne notranje nemire.

Beograd, 29. decembra, r. Iz Aten poročajo, da bo republikanska stranka definitivno objavila detronizacijo dinastije. Dalje se zatrjuje, da prevzame Venizelos resort zunanjih poslov v prvi novi vladi.

Pariz, 29. decembra, s. Poselni poročevalec «Matina» javlja iz Aten, da ni neobhodno potrebno, da se razglasi po odstopu kralja, republika. Boj med liberali in generali se bje dalje. Dočim so prvi proti novi dinastiji, bojejo drugi prepustiti odločitev narodni skupščini. Med raznimi principi, ki se pojavljajo kot pretendenti na grški prestol, se čuje tudi ime prince Siksta Burbonskega, brata razcesarje Zite.

Balgudžičev referat kralju.

Beograd, 29. decembra, r. Danes popoldne je bil pri kralju na dvoru naš bivši poslanik v Atenah Balgudžič, ki je poročal kralju o dogodkih na Grškem in o povratku Venizelosu.

IZ ANGLEŠKE POLITIKE.

London, 29. decembra, j. Dne 2. januarja se bo vršila pod predsedstvom Baldwina plenarna seja angleškega kabineta, na kateri se bo razpravljalo o prestolnem govoru, o memorandu Nemčije radi uprave zasedenega ozemlja, o novo nastalem položaju na Balkanu vsled dogodkov na Grškem kakor tudi o pogodbi med Češkoslovaško in Francijo. Lord Derby je odpotoval danes za teden dni v Francijo.

REŠKI GUVERNER POKLICAN V RIM.

Reka, 29. decembra, r. Italijanski guverner na Reki general Giardino je na poziv italijanskega vojnega ministra odpotoval v Rim. Potovanju pripisujejo veliko važnost in sodijo, da je v zvezi s skorajšnjo rešitvijo reškega vprašanja.

VOLITVE V ALBANIJI.

Beograd, 29. decembra, r. «Novosti» pišejo, da si je vlada Ahmed bega v zadnjih volitvah priborila 50 mandatov, opozicija 23 in nezavisni 4 mandate.

VLADNA KRIZA NA JAPONSKEM

London, 29. decembra, j. Japonski prestolonaslednik je kot regent sprejel demisijo kabineta Yamy Moto, ki jo je njegov oče nedavno odklonil. Izkazalo se je, da vlada vsled neugodnega stališča v javnosti ni mogla več voditi vladnih poslov. Predbacivalo se ji je celo, da je z iskanjem političnih odnosajev s sovjetsko Rusijo in pozivom generalista Joffra v Tokio indirektno podpirala revolucionarne agente.

SNEŽNA KATASTROFA NA ČEŠKEM.

Praga, 29. decembra, j. Včerašnji sneg je povzročil v severnem območnem pogorju pravcato katastrofo. V Krkonoških je mnogo vasí tako zasneženih, da se vidijo samo strehe. Promet s samim je nemogoče, ker leži na cestah do 5 m snega. Vsled visokega snega je poginilo mnogo ptic in živali. Tudi v gozdovih je škoda ogromna.

ŠKODA PO POPLAVAH NA HRVATSKEM.

Beograd, 29. decembra, r. Pokrajinska uprava v Zagrebu je obvestila ministra notranjih del, da znaša škoda, ki jo je povzročila Sava povodom zadnjih poplav na Hrvatskem, skupno preko 14 milijonov dinarjev. Od tega odpade polovica na bližnjo okolico mesta Zagreba.

POVRATEK PREZIDENTA MASARYKA.

Praga, 29. decembra, j. Predsednik Masaryk se je danes vrnil iz Švice in odpotoval na grad Lano. Tudi zunanji minister dr. Beneš je prispel danes dopoldne iz Pariza v Prago.

Inozemske borze

29. decembra:

CURIB: Beograd 6.475, New-York 572, London 2480, Pariz 20.12, Milan 24.75, Praga 16.65, Builimpešta 0.0301, Bukarešta 2.05, Sofija 4.10, Dunaj 0.00805.

TRST: Beograd 25.01 do 26.10, Pariz 117.75 do 118.25, London 100.40 do 100.60, New-York 23.05 do 23.15, Curib 402 do 405, Praga 67.25 do 67.35, Dunaj 0.0322 do 0.0328, dinarji 25.50 do 26.10, službeni kurz zlate lire 444.62.

BERLIN: (V milijonih): Beograd 47.481, Milan 183.540, Praga 128.440, Pariz 215.460, London 18.254.250, New-York 4.180.500, Curib 737.153.

NEW-YORK: Beograd 113.25, London 433.6, Pariz 513.25, Berlin 0.000.000.0024, Rim 433.15, Curib 17.49, Praga 202.25, Dunaj 0.14123, Budimpešta 0.3275.

Razpečevalci dinarskih falsifikatov

Ljubljana, 29. decembra.

France Gabrenja.

Vsa ljubljanska javnost stoji pod vtisom večernjih aretacij razpečevalcev ponarejenih dinarjev. Kakor smo že večkrat poročali, je prišel stražnik Abram na Miklošičevi cesti v četrtek zjutraj mladeniča Franca Gabrenja, ki se mu je zdel sumljiv, in ga takoj odpeljal s seboj na policijo. Gabrenja je prvotno taji vsako zvezo s ponarejevalci in razpečevalci denarja. Izpovedal je samo, da je bil dijak Slovenske trgovske šole v Ljubljani in da je sin železničarja iz Rakeka, kakor tudi, da je že 25 dni brez posla in stalnega bivališča. Kot sin železničarja se je ponovno vozil z Rožičko karto med Rakekom oziroma Logatcem in Ljubljano. Parkrat je prenočil s svojim prijateljem Kogojem, katerega mati ima v Dol. Logatcu vinski trgovino, pri »Starem Tislerju« v Kolođvorskem ulici. Soba je plačal sam in sicer z 10 dinarskimi bankovci, ki mu jih je dala mati, dokler ne dobi službe.

Prvo znanstvo z Zupančičem.

Po daljšem zaslisevanju pa se je Gabrenja udal in svoj zagovor izpremenil. Priznal je, da je nekako pred tremi leti pričel zahajati k njim v hišo tihotapec Ignacij Zupančič, star 28 let in doma nekje v zagrebški okolici. Zupančič je takrat tihotapil čez mejo tobak in kokain. V Italiji se je po lastni izjavi zadrževal največ v Trstu. Približno polgodno leto je Zupančič prenehal nato s svojimi obiski pri družini Gabrenja. Nekega dne pa, ko se je mudil Gabrenja v Ljubljani, je našel, prišedši domov, zopet Zupančiča v pogovoru z materjo v domači hiši. Drugi dan mu je mati povedala, da je prinesel Zupančič iz Italije za 5 tisoč dinarjev ponarejenih »kovačev« in jih izročil njej v izpečavo. Mati jih je shranila v podstrešju in nato nagovorila njega, da jih spravi v promet v Ljubljani. Oče o vsem tem ni vedel ničesar.

Sestanek z Julijem Lenassi.

Gabrenja se je v resnici že naslednjega dne odpeljal v Ljubljano in poskušal svojo srečo. Tu je srečal svojega bivšega sošolca Julija Lenassija. Šla sta na sprehod proti Tivoliju, kjer je on na stolici pri dobri materi »Bohlončki« kupil za ponarejen denar štrufelja za 8 K. Stojničarka je denar, ki je bil popolnoma nov, nekaj časa sicer sumljivo ogledovala, končno pa se je vendar odločila in mu dala nazaj drobič. Pozneje je Gabrenja na potu k Zalazniku na Starem trgu svojem tovarišu priznal, da je oddal falsifikat in mu pokazal še nekaj ponarejenih bankovcev. Od tam sta odšla k Lenassi in na dom. Tu je pokazal domači hčerki Miri, uradnici na inspekciji rada, ponarejene bankovce in ji ponudil iste v navzočnosti matere in sina Julija v razpečavo. Mira Lenassi je po kratkem oklevanju sprejela za približno 5 tisoč dinarjev ponarejenega denarja. Gabrenja ji je ponudil, da ji izplača 40 odst. od razpečanega denarja.

Zupančičeve nove zveze.

Od zadnjega obiska Zupančič ni prišel več v hišo družine Gabrenja. Zahanjal pa je k soprogu železničarja Dolenc na prosti med Rakekom in Planino in pa v Presej, kjer je oddajal falsifikate nekemu Alfonzu Zarniku, tudi znanemu tihotapu. Pozneje pa se je namenil Zupančič odpeljati v Zagreb, rekoč, da ima v Prvi hrvatski študentski znanec, ki mu bodo spravili denar v promet proti 60 odst. proviziji.

Kovači »kovačev«.

Gabrenja se je jako zanimal, odkod dobiva Zupančič ta ponarejeni denar in je zaliteval zato od njega pojasnila. Zupančič mu je odgovoril, da se dela denar v Trstu, in da sta glavna »akcionarja podjetja« on, neki Italijan in Francoz. Prvotno sta delala samo z Italijanom, vendar pa so bili ti falsifikati slabi. Zato sta pozneje pritegnila v družbo še nekega Francoza, ki jima je izboljšal klišee, kakor se je pričelo delo na debelo. Za izkupiček si je čedna družba hotela nabaviti še stroj za ponarejanje 100 dinarskih bankovcev. Vendar pa Gabrenja ni znano, ali se je ponarejanje 100 dinarskih bankovcev tudi že pričelo.

Krivda družine Lenassi.

Glavna osumljenka v družini Lenassi v Ljubljani je druga hčerka Mira, ki je prevzemala od Gabrenje denar. Ta je izpovedala, da je spoznala Gabrenjo šele po svojem bratu Juliju, ki ga je pred dobrim mesecem pripeljal k njim na stanovanje. Njen brat Julij ji je takoj pri prvem obisku pokazal falsificirane kovača in omenil, da jih ima njegov prijatelj Gabrenja na razpolago še veliko množino. Zato jo je vprašal, ali jih prevzame v razpečavo, kar je ona po kratkem premisleku tudi storila. Prvič je dobila samo 100 komadov ponarejenih 10 dinarskih bankovcev, katere je porabila za nakup Miklavževih daril. Čez nekaj dni se je Gabrenja zopet oglašil pri nji in tožil, da nima denarja. Mira Lenassi mu je izročila nato na račun 600 kron v pravih bankovcih, falsifikate pa je shranila v omari. Kmalu nato ji je Gabrenja prinesel še 700 komadov falsifikatov, katere je spravila v predal pisalne mize v uradu.

Sežiganje falsifikatov.

Med tem je prišla afira na dan in je ona približno pred 14. dnevi čitela v Ga-

spisih o aretacijah razpečevalcev ponarejenega denarja na Rakeku, kar jo je spravilo v tak strah, da je odšla takoj v urad in pomohla v pisarniško peč vseh 700 komadov ponarejenih bankovcev. Ker so bili kovači v tesnih zavitkih, niso hoteli takoj goreti in je morala s brskanjem oživiti žerjavico, nakar so končno zgoreli v plamenu. Ona sama je domnevala, da je med aretiranci na Rakeku tudi Gabrenja, ki pa je bil takrat še na prostih nogah in se je čez nekaj dni zopet zgledil pri njej. Prišel je samo zato, da jo opozori na nevarnost in jo pozval, naj takoj seže falsifikate, kar pa je ona že itak storila. Če sta bili njeni sestri Justji, ki je uradnica Kreditne banke, in Jožica, prodajalka pri Viteku v Židovski ulici, kdaj pri izročitvi denarja poleg, se ne more spominjati. Misli pa, da ne. Preiskava sama je v resnici dognala da Justji in Jožica Lenassi o teh manipulacijah nista bili popolnoma nič informirani in je policija zato obe kot popolnoma nedolžni že izpustila. V zaporu so pridržani samo mati, hčerka Mira in sin Julij, ki so vsi vedeli za nečedno početje Mire.

Ali so prizadete pri celi aferi še razne druge osebe, stanujoče v Ljubljani, dosega še ni mogoče ugotoviti. Policija še vedno nadaljuje preiskavo in poizvedovanja in niso izključena nova presenečenja.

ARETACIJE PONAREJEVALCEV DINARSKIH BANKOVCEV V TRSTU.

Tudi tržaška policija marljivo nadaljuje preiskavo proti ponarejevalcem in razpečevalcem dinarskih bankovcev. Dosedaj je bilo poleg glavnega krivca in glavarja tolpe, Ignacija Zupančiča, ki je zaprt v Beogradu, aretiranih od tržaških policijskih oblasti skupno devet oseb med njimi ena ženska in sicer:

30 letni krčmar Angel Košuta, stanujoč v Sv. Križu št. 185, pri katerem so našli pri hišni preiskavi klišee in litografske plošče, ki jih je hranil in skrival njegov tast Ivan Bogatec. Stroj, ki služijo za tiskanje bankovcev, je pripravil 24 letni mehanik Fran Tence, za kamenopisca v »kovačnici« pa sta bila nastavljena 42 letni Ernest Pacor, stanujoč v ulici Udine v Trstu in Ademo del Bel, rodom Tržačan. V rokah policije so dalje še brivce Matej Piščanc, stanujoč na Opčinah, Karel Vani in Ludovik Arlosto iz Trsta. Kovačnica je bila torej, kakor razvidno, dobro preskrbljena z »delavci«, ki so imeli v ponarejevalci vsak svoj posel, Vani in Piščanc pa sta nosila dragocene izdelke — na trg.

Kakor smo že poročali, je bila dalje v Zepah pri Postojni aretirana 60 letna Franciška Gorup. V njeni hiši so namreč ponarejevalci svoje izdelke dokončevali in izpopolnjevali. Starša se izgovarja, da ni niti slutila, kaj delajo mize v njeni hiši. Čudno pa je, da jim je dajala hrano in stanovanje. Njenemu zagovoru seveda nihče ne verjame.

Po poročilih tržaških listov se je ponarejevalcem posrečilo izdelati in razpečati preko 300.000 komadov desetidinarskih bankovcev, po drugi verziji pa za skupno 15 milijonov dinarjev. Izmed bank je oškodovana predvsem Narodna banka v Beogradu in po ena zagrebška in ljubljanska banka.

Radikalci znova oslepili uradnike

Iz Beograda se nam piše: Radikalci so v veliki zagati, kako naj se rešijo pritiska javnih namosencev. Kakor znano, se je posl. Rejsnerju, potem ko so radikalci njegov načrt temeljito pokvarili, v naslednjem trenutku posrečilo, v »zakonu o činovnikih« stisniti čisto na koncu čl. 249., ki veli:

»Prejemki po tem zakonu za urade v državnih proračunom, pravica do njih in teže državnim službenikom, ki so prevedene, od dne 1. oktobra 1923.»

Prod tem členom pr. Imamo čl. 221., ki govori o tem, da se s 1. septembrom 1923 postavlja »državni službenici na razpoloženo«. Najkasneje v 4 mesecih se mora izdati odlok, kateri izmed njih se obrže nadalje v državni službi. »Uslužbenec«, o katerih se v tem času ne izda noben odlok, je smatrati za obdržane na ujih položajih.» januar je tu. Državni službenici, ki im rabiš a la dr. Goršč niso preskrbi dekreta po članu 224., so obdrža na položajih (12. vrstitev na podlagi uredb po členu 11. je notem le formalnost). S tem se zaoblihi pravico na prejemke v smislu čl. 249.

Država dolguje tem uradnikom prejemke še za tri meseca. Na kateri račun gre mizerna tretjina akonta, o katerem poročajo časopisi, nihče ne ve. Izgleda pa, da smatrajo radikalci le stvar s akonti, ki se izplačajo 1. januarja 1924. 1. februara in 1. marca 1924. za izvršeno. Uradništvo se zoper to očitno izigravanje lastnih dolžb čl. 249. že danes zavaruje in vztraja na pravicah, ki so dosežene z njim.

Radikalni finančniki se silno zje na posl. Rejsnerja, češ, da je on ministru Trifkovića »zvičajno« ujel, da »pristal na člen 249. To je sicer neresnično, ker je za Trifkovičem pristala na

Rejsnerjevo zahtevo četa vlad, a iaje misliti, zakaj se radikalna stranka zadnji čas tako trudi, da izrine uradniške zastopnika iz parlamenta. Radikalci se zelo vesele, da pride baje kmalu g. dr. Ravnihar kot radikalni poslanec v Beograd. Potem bo vse uradniško vprašanje brez »trokovne kontrole in to je, kar bi radikalci radi.

Politične beležke

Desetkrat je že menjal barvo. 1.) L. 1906 podpredsednik Narodno-napredne stranke; 2.) L. 1907 voditelj »Slovenske gospodarske stranke«; 3.) L. 1908 deželnozborski kandidat Zveze Nemcev in klerikalcev v Ljubljani; 4.) L. 1911 zopet pristaš Narodno-napredne stranke; 5.) L. 1919 se prelevil v »starina«; 6.) V prvi polovici l. 1922 disident in dezertar JDS; 7.) V jeseni istega leta zagrebški kongresist; 8.) Nato ljubljanski zajedničar; 9.) Pričetkom l. 1923 pristaš nove NNS; 10.) Koncem l. 1923 radikalni eksponent ter zagovornik radikalije radikalov, Turkov in Nemcev. — Dr. Vladimir Ravnihar!

Proti naprednemu bloku. Kar se je po geslom naprednega bloka dosedaj zadnje mesece, zlasti v deželi, je v sroo veselilo vsakega naprednega človeka. Kjer je blok vodila JDS, povsod so bili uspehi krasni. Videlo se je v stvari sistem in delo. To ni bilo pogodu klerikalcem, ki so na vso moč streljali proti naprednemu bloku. »Domoljub« in »Slovenec« sta bila polna tužnih dopisov, ki so pričali, da so klerikalci v defenzivi. Zal da veliki moment, ko bi se moglo mnogo doseči, nahaja male ljudi. Gosp. Pucelj, čegar SKS lenobo pase, se jezi, da bi moral delati skupaj s kom drugim. On raje spi sam s svojimi oprodami. NNS se raje spari z velekapitalisti, le da ne sodeluje z JDS, boječ se, da se potem izkaže njena nepotrebnost. In našel se je en Ravnihar, da kakor na mig klerikalcev, razbije napredni blok in se udinja — radikalom, s katerimi po njihovih strašnih neuspehih noben resen človek več iti noče. Gosp. Ravnihar je s tem, da je zakrenil v radikale in s seboj potegnul pritiklavce iz SKS in NNS, zadal hud sunek napredni ideji. Za to bo odgovarjal pred narodom.

Veseli klerikalcev na magistratu. Na magistratu vlada pri klerikalcih veliko veselje. Naprednega bloka so se gg. Stanovniki in Pirci tako bali, da so že zapirali svoje kovčge, da se izselijo. V tem je počila radostna vest, da pilpogačica zopet frfota. Ze opetovano je rešila klerikalcem položaj in jim bila — kakor že njena narava veli — dobrodošla zaveznica. Pilpogačica je tu, kličeta gg. Stanovnik in Pirc, načelnik Orla. In oddalnila sta se prav globoko in pripovedujeta smeje se; naprednega bloka smo rošeni s pomočjo pilpogačice. Uhoga Ljubljana! Pilpogačica Te je zamenjala 3. decembra 1923 in zdaj je na delu, da ostane čim dalj tema.

Je že Sokol. G. dr. Ravnihar, če mu kaj ni prav, zleze v sokolsko obleko in je ogorčen. Gospodu Ravniharju pa povemo, da njegovo počenjeje ne bo radi tega nič manj strogo presojano, ker je še sokolski starosta. Nasprotno, sodilo se ga bo toliko strožje. G. dr. Ravnihar se zna izpremenjati, a to ni sokolsko. Če vstopa v tako stranko in se veže s takimi ljudmi, ki izdajajo narodne interese, ki sklepajo kompromise z Nemci in Turki, dajejo Nemcem privilegije, jim v Mariboru ustanavljajo tiskarne, z vojsko ščitijo njih izzivalne priredbe (glej Celje, Ptuj znova!), razganjajo naše narodne organizacije, ali misli g. Ravnihar, da mu ne sme nihče reči, da je to proti načelom Sokolstva? Pilpogačica in Sokol sta pitča, ki nista prijatelja. — V ostalem se g. Ravnihar zastoni izmiče. G. dr. Triller, predsednik bivše NNS, je merodajni osebi izjavil v vsej formi, da g. Ravnihar vstopi v radikalni klub. NNS ne obstoji več kot samostojna firma. Samo njena tabla še visi prav žalostno, a kupljena je od radikalov. Za humor skrbi zraven izbaceni »Akeliski odbor NRS«, ki pravi, da je odločujoč faktor javnega življenja v Sloveniji.

Račun plača »Jadranske banke«. Gosp. Ravnihar je javil strmečim ostankom bivše NNS, da so on in tovariši Deržič in Lenarčič za novi dnevniki samo posodili ime, gmotno pa se niso nič obvezali, kajti račun plača tiskarna (t. j. »Jadranske banke«). Odkar izhajajo v Sloveniji listi, se kaj takega ni še zgodilo. Cinično se priznava, da konsorcija izdatki in kritje nič ne skrbe, on je plačan in pokrit. On daje ime, ne riskira nič. Kako se po domače takim ljudem pravi? — Ravniharjev račun pa ima malo napako. Upravni svet »Jadranske banke« ni sklepal o tej stvari še nič in vse se gradi le na Ažman - Kamenarovičev besedo. Kaj pa, če jutri ta dva gg. sfrčita iz banke. O tem že vrabei človeka po stebah, da izpregledujejo drug za drugim upravni in nadzorni svetniki »Jadranske banke« in se iz strahu pred kazensko in civilno odgovornostjo umikajo od banke. Kaj pa potlej gosp. Lenarčič, če pridejo pri »Jadranski banki« novi gospodarji? Ne rečemo še, da bo to poravnalni komisar v Beogradu ali pa konkurzni upravitelj. Vsekako bo gosp. Lenarčič od famoznih konsoristov nekaj zmore, dobro storil, če si dobi pismen sklep upravnega sveta

»Jadranske banke«, kajti na besede ne bodo upnikli »Jadranske banke« nič dali, ampak bodo iskali tam, kjer se kaj dobi, t. j. pri konsoristih.

Gledališče

Ljubljanska drama. Nedelja, 30. ob 15.: »Peterčkove sanje«. Ljudska predstava. Ob 8.: »Nju«. Izv. Ponedeljek, 31.: Zaprt. Torek, 1. ob 15.: »Mogočni prstan«. Izv. Ob 20.: »Osma žena«. Izv. Sreda, 2.: »Nju«. A. Četrtek, 3.: »Golobček«. Izv. Petek, 4.: »Mogočni prstan«. D.

Ljubljanska opera. Nedelja, 30.: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava, ob pol 8. Ponedeljek, 31.: Zaprt. Torek, 1.: »Notredamski zvonar«. Izv. Sreda, 2.: »Tosca«. P. Četrtek, 3.: »Gospodovski sen«. E. Petek, 4.: »Psoglavci«. C.

Mariborsko gledališče. Nedelja, 30.: »La Boheme«. C. Gostovanje g. Skrivaniča. Torek, 1.: ob 15.: »Umetniška kri«. Ob 20.: »Lumpaci vagabunda«.

Marionetno gledališče v Ljubljani. Nedelja, 30. ob 15. in 18.: »Mrtvec v rdečem plašču«. Torek, 1. ob 15. in 18.: »Preskušnja in »Rožencvet in Lilijana«.

Sprememba v ljubljanskem opernem repertoarju. Danes zvečer ob pol 8. uri se poje v operi »Gorenjski slavček« kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Minko poje gl. Zikova, Franja g. Simenc, Chansonette g. Levar itd. »Carmen« mora za danes odpasti, ker je ga. Rowiczeva obolela.

»Osma žena«. Sinoči je po daljšem odmoru v ljubljanski drami nastopila zopet ga. Nablocka v vlogi Savoiove »Osme žene«. Dasi je bila od svoje bolezn še malec hripava, kar je motilo posebno v začetku, je bil njen nastop eleganten in p. poln kakor pri prejšnjih predstavah. Občinstvo je poštvovalnost igralke vzele z zadovoljstvom na znanje. Na višku je bil g. Patjata in tudi g. Rogoz je zadosti svoji nalogi kakor običajno. Gledališče je bilo zopet polno.

Slovensko marionetno gledališče v Ljubljani (Mestni dom) aprizori danes v nedeljo tragikomedijo v 5 dejanjih »Mrtvec v rdečem plašču«. Je to italijanska marionetna igra iz Recarinijeve zbirke »Commedia dell'arte«. Nekaj Gasperček je tu Fakanapa, katerega humor je čisto svojevrsten. V torek dne 1. januarja (na novega leta dan) pa igra gledališče Puceljevo romantično igrano »Rožencvet in Lilijana« ter lutkovno farso »Preskušnja«.

Otvoritev operetnega gledališča v Zagrebu. Na Stefanovo se je v Zagrebu otvorilo operetno gledališče, ki ima svoj prostor v dvanajstih bivše Strojane v Tukankanu. Kakor smo že poročali, je novna gledališča prva in glavna stvar zbiranje Jonača za ureditev samostojnih prostorov za dramsko gledališče v Zagrebu. Vlada namreč ne razpolaga s tolikimi sredstvi, da bi mogla ponagati zagrebški dramu na samostojne nože, zato si Zagrebčani pomagajo sami. Za otvoritveno predstavo so polni igrali opereto »Milado«, ki je bila opravljena z vsem potrebnim sijajem in razkošjem, kakršnega ima rado zagrebško občinstvo. Predstava je bila prav dobro obiskana. Gledališče ima v tem oziru zelo ugodno perspektivo, kar ga edino opravičuje do eksistence.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Ljubljana II. naznanja svojim članom, da je ob koncu tekočega leta razpoloženo položnice in opomine za plačilo zaostale članarino in prosil, da se članstvo temu odzove. Pri ekspediciji pa se je pomotoma odpotalo opomine tudi nekaterim članom, ki so že izpolnili svojo sokolsko obveznost, vžled česar naj dotičniki blagovolijo to neljubo pomoto oprostiti.

Sport

Sportno društvo S. K. Nitze je sedaj popolnoma urejeno ter odprto do zvečer. Opremljeno je z zadostno električno razsvetljavo ter priporočljivo posebno onim, ki so čez dan zaposleni.

Težkoče za odhod naših sportnikov v Pariz. Kljub vsem prizadevanjem se nahaja naš Olimpijski odbor v največjih finančnih težkočah. Najbolji gre na rok Olimpijskemu odboru JNS, ki je oddelil, da se bodo 2. marca, 6. aprila in 4. maja v večjih mestih vseh predsaveznih igral nogometne tekme, čijih čisti dobiček je namenjen za Olimpijski odbor. Vendar pa bodo ti dohodki še vedno premajhni, da bi zagotovili odhod naše nogometne reprezentance v Pariz. Olimpijski odbor bo pač moral napeti vse sile, da dobi potrebna denarna sredstva. O kaki državni subvenciji seveda še vedno ni govora.

Spiltski Hajduk je iz Afrike dospel v Palermo.

Jugoslovanski zimsko sportni savez sporoča, da se smuški kurz v Bohinju napovedan za 30. l. m. do 6. januarja vsled prenatlo prijav ne vrši, pač pa ob zadostnem številu prijav od 6. do 15. januarja. Prijave za istega sprejemajo se v trgovini J. G. v. Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke.

Objave

× Silvestrovanje Sokola L. v Kazini, utegne biti eno najlepših. En avant, Zampa, Orfej v podzemlju. Ruski potpu-ri, Krog ljubezni itd. so lepe koračnice in uvertura, katere proizvajata na večeri bratski društveni orkester: P. Tosti: a) »Jaz Te ljubim« — b) »Ne ljubim Te več« sta krasna baritonska samospava. Muzikaličen Svaba, Tantom ergo, Smeh čez vse, Brzorisar, Organiziran berak, I do 10, Potporučnik Veselicky, pa so mični komični prizori, ki bodo nudili obilo smeha in zabave. Po polnočnem nagovoru sledi lepa alegorija, predstavljajoča pomenljivo aliko, karakteristično za razmere na Taboru. Po polnoči ples. Vstopnina 10 Din. za osebo. Odbor se priporoča za poseta. — Zdravo!

× Spored »Silvestrova večera« Sokolskega društva v Ljubljani (Narodni dom): 1.) Kmoč: Sokolska koračnica; 2.) Chopin: Poloneza; 3.) telovadba na drogu; 4.) Lineke: Luna — uvertura; 5.) skupino; 6.) telovadni ples na skladbo K. Matejevca. Zložil br. dr. Viktor Murnik; 7.) Parma: Pozdrav Gorenjski, valček; 8.) »U boji« Bojni ples po Ivana Zajca skladbi. Zložil br. dr. Murnik; 9.) hkratne vaje na dveh konjih; 10.) Čitek: Sa istoka; 11.) roborborla, komični nastop; 12.) marmornati kipi; 13.) Zajc: Hrvatsko prelo; 14.) Shimmy, komični nastop; 15.) Ganne: La czarina — mazurka; 16.) Senčne slike; 17.) Gervais: Jugoslovenske pesmi; 18.) polnočni govor; 19.) »Slovenec, Srb, Hrvat«. Telovadna alegorija po skladbi F. S. Vilharja. Zložil br. dr. Viktor Murnik. — Po polnoči ples. — Koncertne točke izvajajo godba Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Vstopnina: za člana 10 Din. toda le v predprodi v nedeljo od 10. do 12. ure in v ponedeljek od 15. do 17. ure v društveni pisarni v Narodnem domu. Pri blagajni 20 Din. Začetek ob 20. uri.

× Sokolsko društvo na Vliču priredi dne 31. decembra Silvestrov večer s pestrim sporedom. Vstopnina 7 Din. Vsi prijatelji našega društva in nepriljenke zabave uljudno vabljani! — Zdravo!

× Sokol v Cerknici priredi v hotelu Zumer v Cerknici Silvestrov večer. Pred polnočjo bo petje, kajlivi nastopi, deklaracije; po alegoriji ples, kajliva pošta in prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. — Zdravo!

× Sokol Štepanja vas priredi dne 31. decembra v društveni telovadnici Silvestrov večer pri pogrnatih mizah s sledečim sporedom: Telovadba, točke, deklaracije, Trije tiki — burka dvodejanika, polnočna alegorija. Med odnori godba, kajliva pošta. Začetek ob 19. uri.

× Društvo az zgodbo Sokol doma v Sp. šiski priredi »Silvestrovo« ob 20. uri pri Valjavcu.

× Silvestrov večer priredi Sokolsko društvo v Stražišču dne 31. decembra ob 8. uri zvečer v lastnem domu. Na sporedu je poleg petja in veseloigre »Umor na Pantala« — pri kateri igrajo iz poštvovalnosti sami starini — tudi nastop kajliverke orkestra, kuplete itd. O polnoči nagovor in živa alika. Po polnoči ples. Vabimo vse, ki si žele veselega prehoda iz starega v novo leto.

× Silvestrov večer pevskega zbora Glasbene Matice obeta biti vsostransko zanimiv na kar se enkrat opozarjamo. Na sporedu so raznovrstne komične pevske točke in sionastopi. Kuplete. Nastopi slovenski kvartet, možki in moštini zbor Glasbene Matice. Po polnoči ples. Prvovrstna salonska godba. Točila se bo izborna kapljica in serviralna mrzla jedila, kava, čaj. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo — ker vstopnine ni. K obilni udeležbi vabi odbor člana in članice te vse prijatelji zbora.

× Društvo »Soča« v Ljubljani priredi dne 31. decembra 1923. »Silvestrov večer« v salonu pri »Luvu« z prav zanimivim in raznovrstnim sporedom. Prehod iz starega v novo leto bo spremljal časa primeren nagovor. Začetek ob 20. uri zvečer. Na ta lep in smešan poln družben večer so vabljani člani in prijatelji društva.

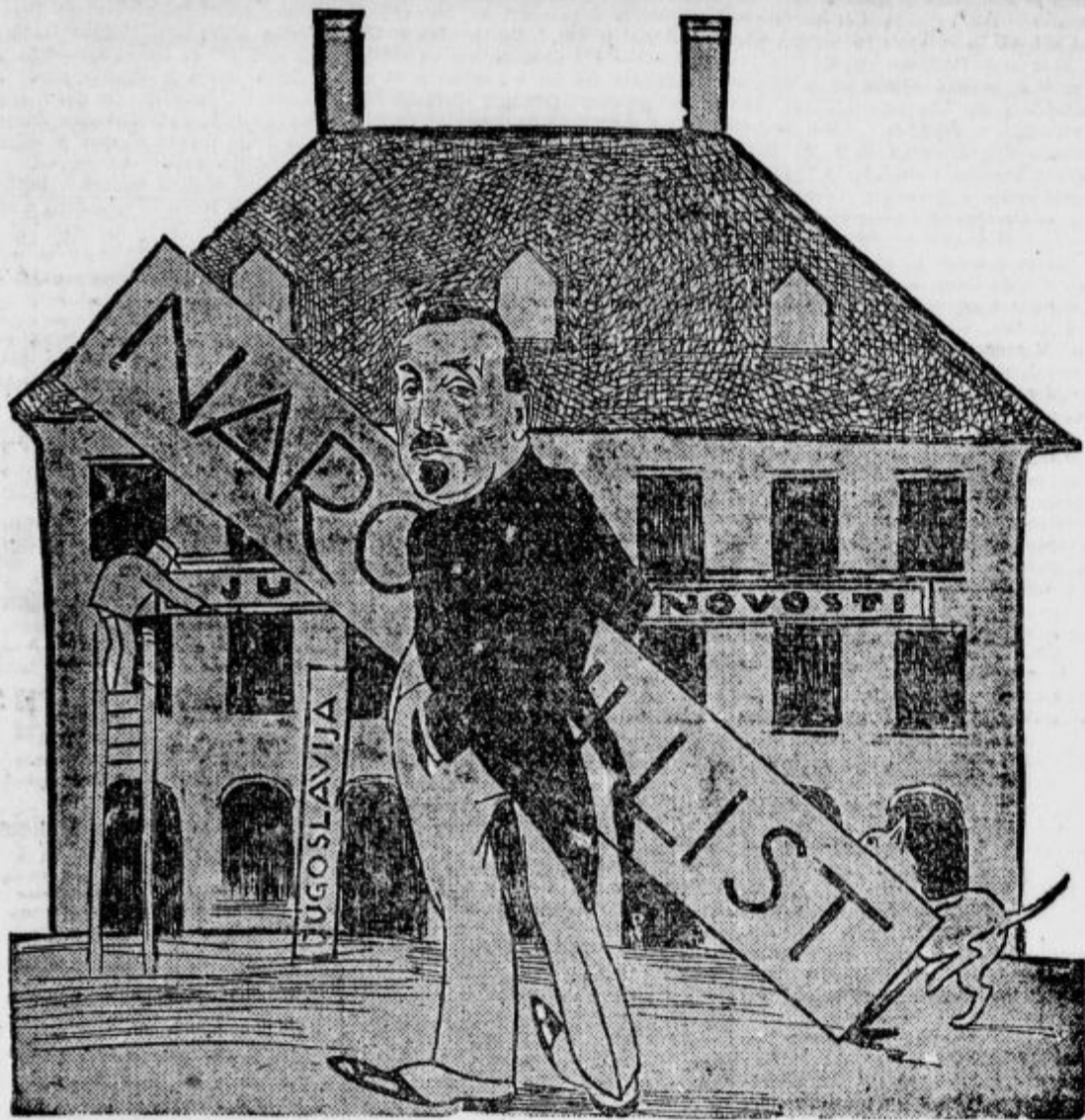
× Českoslov. obec v Ljubljani. V nedeljo 30. v 8 hod. odpol. lutkovne divadlo. V ponedelje 31. v 8 hod. večer v rest. Narod. domu. Silvestrovska zabava s bogatim programom. Prijďte vsi!

× Akad. klub montanistov v Ljubljani priredi dne 23. februarja 1924. tradicionalno rudarsko slavnost: »Skok preko kože«. Najreša se druga družba, da na ta dan na prirejajo drugih prireditve.

× Društvo »Srb« za mladino za okraja Št. Peter in Poljane v Ljubljani priredi v nedeljo dne 30. decembra ob 8. uri popoldne božičnico za ubogo dečo v šoli na Ledini. Vabimo tem potom tudi široko javnost, posebno pa starše, da se udeležijo obdaritve.

× Obrtniški Zveza obrtnih združenj v Ljubljani priredi v četrtek dne 8. januarja ob pol 8. uri zvečer v vrtnem salonu pri »Luvu« na Gosposvetški cesti peto obrtniško predavanje. Predaval bo g. Zagar iz Trgovske in obrtniške zbornice »O davkih«. Po predavanju prijateljski sestanek. Ker je to predavanje za obrtnike jako važno, naj se ga v čim največjem številu udeležijo.

× Zahvala. G. Stanco Cvikel, trgovec na Dobrni in g. Naraka, tovarnar sodavice v Ločnici pri Zalcu sta darovala vsak po 100 Din za šolsko knjižnico v Dobrni pri Celju, za kar jima izroka šolsko vodstvo priložno zahvalo.

Dr. Ravnihar: Trd bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar izmenjati je treba firmo značaju svojemu...

Iz življenja in sveta

Zagrebska senzacija Sodba ostalih dveh zdravniških veščakov o Paskjeviću.

Na petkovl razpravi sta podala svoje zdravniško mnenje o Paskjeviću še ostala dva psihiatra dr. Hercog in dr. Barbač. Dr. Hercog izjava na podlagi podatkov iz razprave, da je obtoženec hereditarno obremenjen. V intelektualnem oziru pa se opaja pri njen nenakladni. Paskjević je v gotovih ozirih talentiran, v drugih pa nenadaren. Visih duševnih interesov ni imel. Zanimal se ni ne za gledališče, ne za knjige, ne za filozofijo. V tem oziru se obtoženec zelo razlikuje od mladeničev njegove starosti, ki se večinoma vsi zanimajo za leposlovje, umetnost in podobne stvari. Krog njegovih interesov je bil zelo ozek ter odgovarja še danes krogu interesov 13 do 14 letnega dečka. Paskjević ima razvito fantazijo, ki pa služi samo njegovim najozjim namenom. Etično pa je defektan in nima čuta do svojega bližnjega. Mladil mož je egoist z močno voljo. Opazajo se na njem antisocialni nagoni. Umor je izvršil pri polni zavesti. Paskjević ne hrepeni po nobeni višji ulogi v socialnem življenju, kar kaže na degeneracijo. Obtoženec je psihopat in histerik. Njegova nadarjenost je srednjevrstna ali celo slaba in se približuje debilnosti. Vendar ni na njem opaziti nobenih znakov organske duševne bolezni. Paskjević ni bil moritarni in pravem pomenu besede ter je užival morilj samo kadar ga je bolela glava.

Tretji zdravniški izvedenec dr. Barbač opisuje Paskjevića zelo podrobno. Ugotavlja, da je Paskjevićeva duševnost podedovana, da kaže obtoženec znake histerije in da je v duševnem oziru re-

lativno šibek. Človek Paskjevićeve vrste je zmožen storiti vsak zločin. S tem so sodbe zdravniških izvedencev zaključene. Sledil jim bo zaključni predlog državnega pravdnika in zagovorni braniteljev, nakar bo material izčrpan in se izreče sodba.

Kratkočasno pismo iz Berlina

Berlin, pred božičem. Noč je legla na velenost. Večerni promet na ulicah polagoma poje. Samo izložbe se razkazujejo v razkošnosti električnih svetilk, ki vlečejo nase poglede izstradane množice obubožanih tlopov. Avtomobil in droške vozijo gospodo v zabavišča, kabarete in bare. Korakam počasi po cesti. Kar naenkrat se oglasi iz daljave ritmično zvonjenje: ting-ting... Ozrem se nazaj. Dva belozarčarja žarometa razsvetljujejo ulico kakih dvesto metrov naprej in za njima svetlita v temi dve rdeči luči, ki se zdita kakor zlobne oči pošastnega zmaja. Avtomobil zavije v drugo ulico. Sledita mu še dva. Ljudstvo vre vkup, vse vprašuje kje gori. A predno pride množica na mesto, je požar na velikem trgu že udušen. Može se svetilni čeladami avtomatično zlagajo avtomobilne lestve. Brižgalne so pripravljene na odhod. Še en zamolet žviž signalne piščali, in gasilci oddrdrajo domov. Na mestu ostane samo požarna kontrola. V šestih sekundah je ogenj uničil streho velikega poslopja. Gasilcem se je posrečilo ogenj lokalizirati in so primeroma kmalu izvršili svojo nalogo. Nima pa požarna bramba vedno tako lahkega posla. Spominjam se še ognja, ki je pred par leti uničil tvornico za čokolado in kandite «Sarotti». Fabrika je imela svoje pro-

store v ogromnih vojaških zgradbah na periferiji Berlina. Dan pred požarom so delničarji povisali glavnico za znatno vsoto. In še ne 24 ur pozneje je tovarna pogorela skoro do tal. Ves Berlin je bil na mestu nesreče, da si je ogledoval grozne prizore. Pogled je bil res nekaj izrednega, saj je bilo v ognju pet takih poslopj kot je palača «Ljubljanske kreditne banke» v Ljubljani. Ogenj je pomagala gasiti celokupna berlinska požarna bramba, pa ni mela sreče, dasi je gasila 48 ur zaporedoma.

Druga slika iz početnega življenja. V bližini policijskega ravnateljstva je Berlin-centrum, najstarejši del mesta. Ulice vijugaste, umazane in grozne. Kdor hodi po njih sam, se ne more utresti občutka bojazni. Zdi se ti, da si v kinu in da gledaš prav razpiti del delavske kolonije. Na cesti so židje in brezposelni elementi. Vsi skupaj imajo grozne obraze. Naenkrat pristopi k trgovcu z denarjem Kitajec. Zamenjati hoče dolar. Dolgo se pogaja z njim in noče popustiti od svojih zahtev. Ko pa se Kitajec in zakotni spekulant skoro že sporazumeta, pristopi k obema tretji človek in ponudi par milijard več. V tem trenutku se vsuje iz ust prvega trgovca ploha kletvic. Mož dvigne pesti in začne obdelovati Kitajca. Krog okoli pretepača je vedno večji, dokler Kitajec z dolarji ne izgine v gneči. Pojavi se klic: policija! Ulica se izprazni kakor da se je armada vdrla v zemljo. Ljudje so izginiti v kleti in veže. Velempeto je svoje individualije sprejel zopet v svoje temno žrelo. V podobnih primerih je policija brez moči, čeprav je izborna organizirana.

Kdor gre v Berlinu na sprehod po osmih zvečer, doživi marsikaj, česar v Ljubljani ne bi doživel. Po glavnih prometnih cestah stoje dolge vrste izgubljenih žensk, ki čakajo na svoj plen. Berlinčan pravijo o njih: «Sie stehen am

Strich». Zdi se, ko so se možemci iz Berlina izgubili in je beda huja in pomankanje večje kakor kdaj prej, so te ženske posebno drzne. Edino Zagreb spominja nekoliko na Berlin v tem pogledu. Seveda je slava Berlina in Zagreba na polju prostitucije enako žalostna. V Nemčiji je sedaj življenje izredno drago, mnogo dražje kakor v katerem drugem evropskem velikem mestu. In te resne čase nam krajsko tatovi. Omejniam dogodek izpred kriminalnega sodišča. Na zatožni klopi sedi tat, ki je kradel kožuhe. Zagovorniku se je po dolgem času posrečilo, da ga izreče iz obtožbe in doseže klientovo oprostitev. Ko pa pride odvetnik par minut pozneje v predlogo, ne najde niti nevaležnega oproščencea, niti dragocenega kožuha, v katerem je prišel na razpravo.

Drugače so se denarne razmere deloma ustalile. Cene ne skačejo več tako blazno kakor pred dvema mesecema, ko je bila denarna kriza na vrhuncu. Življenje pa je izredno drago. Dunajski zrezek s krompirjem stane v gostilni 1,50 zlate marke, v domačem denarju okoli 37 Din. Kruh stane 68 zlatih penigov, torej okoli 10 do 15 Din. Povpraševanje po tujih valutah je ponehalo, cene nemških izdelkov pa so tako narasle, da nihče več ne kupuje blaga. In tu je izvor nove krize nemške države. Berlinske tovarne so z novim letom odpustile polovico svojih uslužbencev. Tako zadaja ustaljenje nemške marke državi nove skrbi baš tam, kjer se je mislilo, da bodo bržge izostale.

— Sovjeti — še 2 do 3 leta? Prof. Sorokin, znani ruski sociolog, predava na dveh univerzah v Združenih državah. V Newyorku je imel razgovor z odtonimi novinarji. Po lastnih izkušnjah v zadnjih petih letih v sovjetski Rusiji sa-

mi računajo, da bo sovjetski vrnem po del najpazneje v 2 — 3 letih. Kakšen sistem zamenja sedanjo vlado, noče sodevda protokovati. Ko bi se bilo posrečilo vreči sovjete pred leti, bi to bila gotova republika. Sorokin, ki je bil sam vedno nasprotnik carskega režima, poudarja, da je dajal carski režim za solske in prosvetne potrebe letno 455 mil. zlatih rubljev, sovjetski pa — 35 milijonov in še to v prvi vrsti svojim ljudem.

× Vino in pijanci v zgodovini. Stari pesniki opevajo vino imenujoč ga «kri zemlje». Pravilo, da je v vinu solnce, jasnost in humor. Sveto pismo nam sporoča, da je bil prvi, ki je okusil vino Noe. Orki trdijo, da je rujno kapljice okusil prvi Stafil, Egipčani pa inenlja, da si je s sokom vinske trte omočil usta naprej Osiris. Bog vina je bil Baki, nezakonski sin Jupitra in Semela. Najbolj znani ljubitelji vina v človeški zgodovini so: Herkul, s katerim se ni mogel nihče meriti v junastvu, in kateriga je vino upropastilo. Tudi Aleksander Veliki je bil vinski bratec. Apulej je izrekel o vinu siedečo domslilico: «Prva časa vina ugasi željo, druga te razveseli, tretja zbudi v tebi strast, četrta pa te znoris. O Aristofanu pravilo, da je pisal samo kadar ga je imel pod kapo (če se takrat že imeli kape)? Modrijan Sokrat je tudi rad pogledal čaši na dno. Strakuški Dionizij II. je bil famozen pijanec. Nekoč se ni iztreznil 40 dni zaporedoma. Tenkočutni pijanci v starem Rimu pa so pili vino samo tedaj, če je bilo vsaj sto let staro. Velika pijanca sta bila Baltazar in vojskovodja Holofern. Nemški cesar Venčeslav IV. je bil tako udan vinu, da se je ori požaru svoje palače zanimal samo za to, če so oteli iz plančin polne sode vina. Drugo ga sploh ni zanimalo.

Eifflov stolp

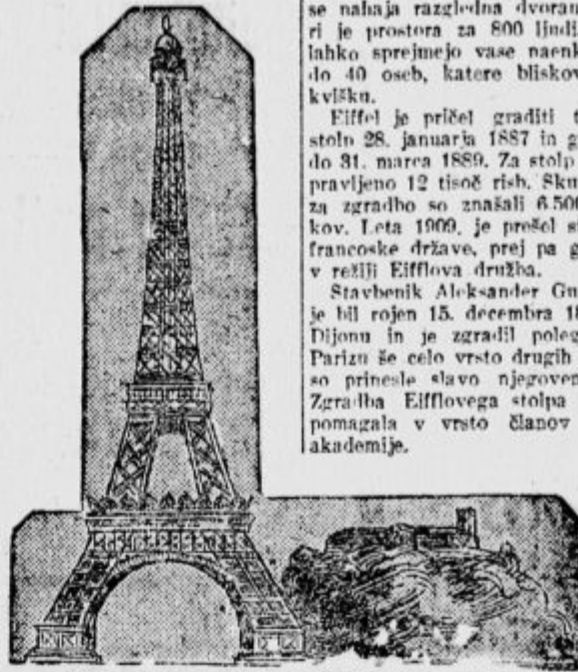
Včeraj smo poročali, da je v Parizu umrl svetovnoznani inženjer Aleksander Eiffel, znan po svojem 300 m visokem stolpu, ki spada med svetovne redkosti in znamenitosti. Naša slika predstavlja stolp, kakor je narejen iz štirih prečnih železnih nosilcev. Stolp leži na štirih ogromnih betonskih stebrih, ki segajo 14 m globoko v zemljo. Težak je 9 milijonov kg, njegov temelj pa je tako obsežen, da vsak kvadratni cm zemlje, na kateri stoji stavba, ni obremenjen več kot s tremi kg teže. Prva ogromna platforma stolpa ima površino kvadrata in stoji 58 m nad zemljo. Dolžina vsake strahice znaša 65 m. V tem na stropu je gledališče z restavracijo, ki je bogato okrašena s slikami in skulpturami. Poletno kakor prva etaža, je opremljeno tudi drugo nadstropje, ki stoji 116 m nad zemljo. Tudi ta platforma ima obliko kvadrata, katerega vsaka stran meri

30 m. Tu se nahaja razkošen stekleni salon. Od druge etaže kipijo kvadrati štirje stebri, ki se drug drugemu bolj in bolj približujejo, dokler se 190 m nad zemljo ne združijo v eno samo telo. Tretje nadstropje stoji 277 m visoko in ima tudi kvadratno površino, katere vsaka stran meri 16½ m. S tretjega nadstropja seže človeško oko 140 km daleč. Tretja etaža je obenem zadnja, ki je dostopna občinstvu. Od tu vodi na vrh stavba v obliki piramide, visoka 16 m. V nji se nahajajo laboratoriji za astronomijo, fiziko, meteorologijo, biologijo in za mikrofizični študij zraka. Čisto na vrhu piramide je postavil zgraditelj majhno stanovanje zase. Nad tem stanovanjem leži poseben svetilnik. Nad kupolo svetilnika pa je še majhna terasa, ki služi v znanstvene svrhe.

Na stolp vodi ogromno število stopnic, namreč 1792. Ker pa je toliko stopnic skoraj nemogoče prehoditi, so postavljena posebna dvigala, ki nesejo človeka čisto do vrha. Pod kupolo se nahaja razgledna dvorana, v kateri je prostora za 800 ljudi. Dvigala lahko sprejmejo vase naenkrat po 30 do 40 oseb, katere bliskovito nesejo kvilsko.

Eiffel je prišel graditi ta imenitni stolp 28. januarja 1887 in ga je gradil do 31. marca 1889. Za stolp je bilo napravljeno 12 tisoč risb. Skupni stroški za zgradbo so znašali 6.500.000 frankov. Leta 1909, je prešel stolp v last francoske države, prej pa ga je imela v režiiji Eifflova družba.

Stavbenik Aleksander Gustav Eiffel je bil rojen 15. decembra 1832. leta v Dijonu in je zgradil poleg stolpa v Parizu še celo vrsto drugih naprav, ki so prinesle slavo njegovemu imenu. Zgradba Eifflova stolpa pa mu je pomagala v vrsto članov francoske akademije.

Eifflov stolp v primeri z ljubljanskim gradom.

Knjige s polico

«Seme»

Naša po obsegu prav majhna nacionalna literatura raste. Zal še vedno imamo spominov iz Dunajske dobe, iz Odpora, iz legij in korpusov v Dobruči, za Solunu in v Rusiji. Imamo pa zgofovinarja dobrovoljskih legij v Italiji, — zgodovinarja našega in češkoslovaškega obnemem. Buljšega si ne bi mogli zeti. Pričet pa je ta del zgodovine našega neposrednega osvobođenja s Carzantom, z onim slavnim Carzantom, čigar me so kleti Avstrijci, blagoslavljali pa naši rakar, takrat, ko je iskra našega nacionalizma tiela in pekla pod visoko plastjo pepela.

«Proti Avstriji» je naslov prvi brošure dr. Ljudovita Pivka v Mariboru. O njej smo že poročali. Ostala pa ne bo osamljena, ker izide cela vrsta sličnih. Poleg te serije pa izide tudi obširnejše memoarno delo istega pisatelja: — Carzant. Prvkar je izšla prva knjiga tega dela. Seme. Pozneje izideta še dva dela, ki sta že v tisku: «Jablana med Ironama» in «Vulkanska tla». Založil je vsa dela agiliti mariborski Klub dobrovoljcev, ki v svojem knjižnem naznanilu z

upravičenim ponosom naglašja: «Prepričani smo, da bo zanimanje čitateljev raslo od knjige do knjige. Podobnega čitvališčete zamenjati v naši ali katerikoli vni literaturi.»

Seme. Pivko sam je bil tisti sejalec, in plodovito seme, katero je sejal, je bila naša nacionalna ideja. Pivko je bil edini jugoslovanski in edini slovanski olikar Avstrije, ki je hotel doseči več, kakor navaden prestop preko fronte, da bi se naštrani borili proti dednemu sovražniku našega naroda, Dunaju. Bil je iz one snovi, kakor naši dunajski maifoti bil je kvallificiran veleizdajalec, ki je hotel aktivno sodelovati na uresničenju naše ideje in svojega avstrijskega sovražnika zadeti tako, da bo čutil. Zato je sejal seme v sreca svojih vojakov, jih v napornem in opasnem delu vzgajal in si ustvaril nacionalno gardo, ki se je v vrstah avstrijske armade borila proti Avstriji. Ko je seme vsklilo, je izvedel Pivko svoj udar, odprl je fronto na stečaj. Ta čin je zares edinstven v zgodovini modernih vojn. Da ni imel uspeha, to so zakrivilli Italijani, ki v prvi eni svoji strahopetnosti niso imeli odvažnosti, da bi izrabili šanso.

Posledica Pivkovega dela je ra vsaj jedno hila neprevencijne važnosti. V Avstriji se je razvedelo, da imajo naši offi-

cirji tudi na fronti priliko, da dokažejo svoje prepričanje. Mi v zaledju smo dvignili glave in dvoumno namigavali, da je še več sličnih v rezervi, čeprav moramo sedaj priznati, da je bil Pivko žalilobig samo eden, mesto da bi bila Slovenija poslala same Pivke v fronto... Oni na Dunaju so v strahu strepetali: «Kaj, tako daleč smo že?» Njihovo novinstvo in ves vladni aparat je zatulil: «Der Verrat von Carzant...!». Pariz in London pa sta poslušnila in New York je poslušnil: Oho! Avstrijski Slovani se ne spe! Ne samo četa maifotov na Dunaju, ne samo Odbur v Londonu in Parizu, ampak tudi na fronti sami se je oglašil nekdo, in se je oglašil prav glasno! Oho!

Ta «oho» je bil iste čase vreden mnogo živih življenj. Danes že marsikdo nima pravega razumevanja za moralni utis in vrednost sličnih junaških činov, in zlasti naša mladina nima več pravega pojma o občutkih one generacije, ki je še v vsakem napisu in poštnem početju videla nacionalno pridobitev in ki je končno izpregledala, pa si ni mogla več pomagati. Tej generaciji je Pivko pokazal: Evo, jaz uresničujem svoje prepričanje!

Neprecenljivo so bile nadaljne posledice: Oфициalna Italija nas je zagledala.

V Italiji se je stvoril naš odred, naša dobrovoljska legija. To niso bili strahopetni izdajalci ali potuhnjenci, ti može niso pod nacionalno firmo odšli iz opasnosti v ujetništvo. Ti može so le prišli iz prisilne v pravo fronto in so se v vrstah Antante aktivno borili proti svojim avstrijskim tlačiteljem ter pri tem ves čas organizirali in širili svojo četo in vabili neodrešene brate. Priddit!

Seme je vsklilo. Na prvo cvetje je pozneje padla slana, toda takrat so že drugi bili za vrtinarja, pa te obiti niso znali. V diplomaciji smo hoteli biti izprva «prekurnišni» in smo jo povsodi polomili, od Odpora do Pariza. To je le konstatacija, ne morda zlobotna kritika. Zaslug Odpora nikdo ne krati, niti osebne čestitosti njega članov, ki so pri vseh svojih pogreških bili vzorni rodoljublji. Toda tudi diplomatje ne padejo na zemljo gotovi, tudi za ta posel je treba dela, priprave, prakse in — šolnine. Pri nas pa je bilo vse ekstempirirano.

Kako je Ljudviti Pivko sejal seme, kako je vzgajal svoje moštvo, kako pripravil sebe in svoje na veliki čin, to opisuje v tej knjigi. Pri tem pa odkriva vso notranjo gnilobo avstrijskega sistema, vno nesposobnost, koruptnost in obenem nemško zagrizenost te zalege; opisuje tudi vnebovpljivo njihovo neum-

nost, rasplejenost in zaleteost, izkratkaj, podaja fotografski posnetek Avstrije, kakršnega smo poznali in zaničevali, čeprav nam je sedel za tilnikom in nas bil s pasjim bičem. Pivkova knjiga je dragocen donesek k psihologiji koruptne armade in koruptne države, in je dragocen zgodovinski dokument. Zopet ima prav knjižno naznanilo: «Sličnega čitvališčete zamenjati v naši ali katerikoli vni literaturi.»

Radi popolnosti dodajam: «Seme» ima 128 strani, 7 slik, stane 20 Din, ne posebno srečna, čeprav vsebinsko simpatična naslovna slika naj nikočar ne moti. «Seme» je najlepše noveletno darilo, ne za salonsko mlizo, marveč za naše srce, za našega duha.

Uspeh naših rojakov v tujini. V Kanadi se že dalje časa mudil na umetniški turneji Zagrebčan, violinski virtuozi Vladimir Količ, ki nastopi vedaj na 85 koncertih. Njegova protektorica je angleška princesa Marija, katero je mladi umetnik zadivil z izvajanjem Sukove «Ljubavne pesmi» v Londonu. Virtuozi nastopa pod psevdonimom Vlado in dosega krasne uspehe. — V Berlinu je pred kratkim pela naslova vloga v Bizetovi operi «Carmen» Zagrebčanka, gospa Vera Schwartz.

Gospodarstvo

Zunanja trgovina Madžarske

V prvih 9 mesecih 1923. izkazuje madžarska zunanja trgovina: uvoza 28.3 milijona q in 151.356 komadov, a izvoza 7.2 milijona q in 772.224 komadov. Glede na količino uvoza sta na prvih dveh mestih ko. madžarski dobavitelji Rumunija z 38.3 odst. in Češkoslovaška s 30.3 odst. od celokupnega uvoza. Na Jugoslavijo odpade 6.8 odst., na Avstrijo 4.2 odst., na Nemčijo 3.9 odst. Najvažnejša uvozna predmeta sta bila les in premog. Les je dobavala Madžarska skoro izključno iz nasledstvenih držav, zlasti iz Rumunije in Češkoslovaške. Tudi Jugoslavija je izvozila v Madžarsko znatne količine lesa. Premog je uvažala Madžarska v glavnem iz Poljske in Češkoslovaške. V celem je uvozila Madžarska lesa 15.3 milijona q in premoga 6.8 milijona q. Med nadaljnjimi važnejšimi uvoznimi predmeti Madžarske so razne mineralije (največ železna ruda), sol, železo in železni izdelki, mineralno olje, papir, bombažno in volneno blago. Uvoz papirja ter bombažnega in volneno blaga je napram isti dobi lanskega leta znatno padel.

Od izvozne množine se je izvozilo 59 odst. v Avstrijo, 32.3 odst. v Jugoslavijo, 9.4 odst. v Češkoslovaško, 4.6 odst. v Nemčijo, 3.4 odst. v Rumunijo. Madžarski izvoz v Jugoslavijo je največ zaradi dobav premoga na račun reparacij tako znaten. Najvažnejši madžarski izvozni predmet je bila moka, katere se je izvozilo 1.013.890 q, od tega največ v Avstrijo (754.000 q) in Češkoslovaško (253.000 q). Od žita se je izvozilo pšenice največ v Švico in ovsu največ v Avstrijo. Močno je nazadoval izvoz živine, ki je drugače dokaj važno izvozno blago Madžarske. Mnogo se je izvozilo mineralij. V tej skupini se nahajajo tudi sirov apnenec, žgano spno ter pesek. Med nadaljnjimi važnejšimi izvoznimi predmeti so opoka, cement, železo in železni izdelki, stroji, vino, perutni-

na, sladkor, sočivje, seno. Omeniti je, da je izvoz produktov strojne industrije močno nazadoval. Zanimalo bo tudi, da je padel izvoz vina od 819.000 q v isti dobi 1922. na 128.000 q letos. Izvoz perutnine se je potrojil.

Brez reparacijskih dobav bi naša trgovina z Madžarsko izkazovala mnogo manjše količinske številke. Dasi smo sosedje, se vendar trgovina med obema agrarnima državama ne razvija posebno ker nimamo dovolj taksnaga blaga, ki bi ga mogli med sabo izmenjavati.

Narodna banka SHS Stanje 22. decembra 1923.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 15. decembra): Kovinska podloga 431.6 (- 17.3), posojila 1513.1 (- 17.8), račun za odkup kronskih novčanic 1238.2, račun začasne razmene 357.1 (- 21.9), državni dolg 2939.4, vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.3, saldo raznih računov 166.8. Skupno 8804.9.

Pasiva: vplačani deli glavnice 22.1, rezervni fond 5.4, novčanice v obtoku 5717.7 (- 49.3), državni račun začasne razmene 357.1 (- 21.9), državne terjatve 104.6 (+ 41.0), razne obveznosti 410.4 (- 17.3), terjatve države za založene domene 2138.3, nakup za nakup zlata za fondne in glavnice 49.0. - Skupno 8804.9.

== Povišanje glavnice vrvarne in predilnice na Grosupljem. Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica, Anton Sinkovec, d. d., Grosuplje pri Ljubljani, ima 15. januarja izredni občni zbor ob pol 11. uri v prostorih Trgovske banke v Ljubljani. Med drugim se bo sklepalo o povišanju delniške glavnice od 500.000 na 2.500.000 Din ter o prenehanju družbenega sedeža iz Ljubljane na Grosuplje.

== Carinski oddelek na drž. kolodvoru v Ljubljani. Z dovolitvijo ministra za fi-

nance se odpre dne 2. januarja 1924. carinski oddelek na državnem kolodvoru v Ljubljani. Za sedaj se bo ocarinjvalo tu le izvozno vagonsko blago.

== V trgovinski register so se vpisale nastopne firme: «Intercountries», jugoslovansko transportno in prometno diobičarsko društvo, prije S. & W. Hoffmann v Zagrebu, podružnica v Ljubljani in podružnica v Mariboru; «Teos», d. z. o. z. za tehnična obratna sredstva v Ljubljani; Mednarodno spedičijsko podjetje in prevoz paketov H. Bračić in V. Vostenek v Mariboru. Izbrisala se je firma Skladiščno i odpremiščno d. d., podružnica Maribor.

== V zadržni register sta se vpisali nastopni zadrugi: Stavbna zadruga «Trgovski prosvetni dom» v Ljubljani r. z. o. z. ter Zadržne založbe v Ljubljani r. z. o. z.

== Osnovanje centrale kreditnih zadrug Hrvatske in Vojvodine. Iz Beograda poročajo: Na četrtkovni seji ministrskega sveta se je obravnavalo vprašanje kreditnih zadrug v Hrvatski in Vojvodini. Takih zadrug je v celem 420 s preko 120 tisoč člani. Te zadruge so bile svojevrsno pod neposrednim nadzorstvom madžarske vlade in njihova centrala se je nahajala v Budimpešti. Na predlog ministra za trgovino in industrijo se triinštrski svet sklenil osnovati v Beogradu centralni kreditni zavod za vse one kreditne zavode Hrvatske in Vojvodine, ki so se ustanovile po oglaševanju iz leta 1898. (čl. XXIII.). Vlada bo otvorila kredit 3 milijonov Din in za leto 1924. ter 1925. po poldrug milijon Din.

== Povračilo carinskih dajatev pri pogojnih ekspedicijah. Generalna direkcija carin je na temelju carinskega zakona čl. 273 podala glede povračila dajatev pri pogojnih carinskih ekspedicijah nastopno pojasnilo: Povračilo carinskih dajatev pri pogojnih ekspedicijah se more izvršiti t. kom 6 mesecev po izvršeni carinski ekspediciji.

== Dobave in prodaje. Pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici se vrši 11. januarja ofertalna licitacija za dobavo 1500 kg varila (Schlaglot), dne 10. januarja pa ofertalna licitacija za dobavo specialnih

svedrov (Gasgewindebohrer). - Pri tendantskem slagalistu Drav. div. oblasti v Ljubljani je dne 7. jan. prodaja 99.077 ustnikov. - Pri ekonomskem oddelku ravnateljstva drž. žel. v Zagrebu je 10. januarja ponovna ofertalna licitacija za dobavo raznega tekstilnega materiala (sukanca, špaga, volnena in drugega blaga). - Pri upravi državnih opozarjalov v Beogradu je 11. januarja ofertalna licitacija za dobavo raznega papirja. - Podrobnosti se dobe v Ljubljanski Trgovski in obrtniški zbornici.

== Prodaja napisnih tabel in grobov iz litega železa pri oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Ljubljani se vrši dne 8. januarja ob 10. uri dopoldne.

== Trgovinski stiki s Švico. Ker se je pripetilo že več primerov, da so bile domače tvrdke, ki so stopile v stike s nepoznanimi švicarskimi državljanji, oškodovane za večje vsote, opozarja švicarski konzulat v Zagrebu, naj se pred sklepanjem trgovinskih poslov s nepoznanimi švicarskimi državljanji pravi pri njem za informacije, osobito, ako bivajo take osebe že več časa v naši državi!

== Bilanca bilanca beograjske Komisiona banke. Iz Beograda poročajo: Trgovinsko vodstvo je ugotovilo, da je Komisiona banka v Beogradu (o kateri govorimo smo že poročali), predložila aktivno bilanco. Pasiva so se napovedala s 4 milijoni Din, a znašajo v resnici 12 milijonov Din. Določena je bila pečnanska komisija, ki bo bilanco še enkrat sestavila.

== Izmenjava kronskih novčanice na Reki. V petek se je pričela na Reki izmenjava jugoslovanskih kron prvega žigosanja. Ko bo ta končana, pride na vrsto markirani bankovci in končno reške krone. Krone prvega žigosanja se izmenjuje po 10-15 centesimov, reške krone po 40-50 centesimov. Meja je strogo zastražena.

== Izgube zaradi padca marke. Nekli ameriški list prinaša podatke o izgubah nekaterih držav zaradi padca marke. Zedinjene države so izgubile okrog 600 milijonov dolarjev. Nadalje se ceni, da je Švica izgubila preko 500 milijonov švicarskih frankov, Holandska 300 do

400 milijonov holandskih goldinarjev. Približno toliko znašajo izgube Danske, Norveške in Švedske. Izguba Italije se giblje med 400 do 500 milijonov lir. Španija Južna Italija je izgubila okrog 300 milijonov lir. Nedvomno so dosti izgubili tudi Avstrija, Češkoslovaška, Jugoslavija in druge države. Skupno je oškodovala Nemčija, kakor se ceni celi svet, preko 10 milijard švicarskih frankov. Največ izgub izvira iz spekulacij z markami.

Domače borze

29. decembra:
ZAGREB. V današnjem prostem prometu so tečaj nalično popustili. Blago je bilo v splošnem dovolj in je bila tendenca slaba. Promet je bil neznaten. Notirajo ob zaključku: Švica 1550, Pariz 153, London 386.50, Dunaj 0.125, Prag 350.75, Italija 885, Newyork 88.75.

boljši premog, drva in oglje
Kupite najceneje pri
Družbi ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. - Tel. 320.

PO ČU
dovito nizkih cenah kupite letos **volneno blago** za ženske in suknje za moške obleke, kakor tudi vse drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se polje v Celje in poskusi enkrat kapiti v veletrgovini R. Stermecki. 190

Zahtevajte povsod
BATTLE AXE JAMAICA RUM

Opozorjamo na **Zakon o oblasti in sreski samoupravi** ki se naruča pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani** ter velja s poštnino vred **Din 6 50.**

Novo leto!
Ako hočete in želite dobro na bednejšim - nam stepcem, tedaj kupite naš **koledar**, ki je najlepše darilo zavas in za nas. Dobiva se po 20 Din v vseh knjigarnah, papirnih trgovinah in trafikah in pri invalidskem založništvu. Podporno društvo stepcev v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Ceseno pohištvo
Želazno pohištvo
Pisarniško pohištvo
Tapetarsko pohištvo
Posteljina
Prostirane
Zavese
Pohištveno blago
Posteljina perje
čudovito poceni
KAREL PREIS
vletrgovinsko pohištvo in prostirane
MARIBOR
Gospodska ulica št. 20,
Pirhanova hiša
Prost ogled!
Ni sile kaj kopitil
Ceniki zastoj!

Commercial Union v Londonu
zavarov. družba za požar, vlom, nezgode, jamstvene dolžnosti, transporte, valore, živino, avto itd.
Rezervni kapital 50,000,000 funtov šterlingov.

La natiale v Parizu
zavarovalna družba za življenska zavarovanja vseh vrst.
Rezervni kapital 800,000,000 frankov.

Jamstveni kapital za Jugoslavijo 750,000,000 dinarjev.
Generalna reprezentanca
Maribor, Lekarniška ulica št. 4

Popolna razprodaja
damskih klobukov, slamkov, nakita, baržuna, svile, trakov, cvetk, pajčolan in modistovskega blaga po tvojnih cenah.
MINKA HORVAT, modistinja
Ljubljana, Stari trg št. 21.

Krasna novoletna darila
v električni stroki za mladino in odrasle
Električno podjetje Vojnović & Cie

REKLAMNA NAROČILA NA
RTG TRAMVAJU V
GRADCU (AVSTRIJA)
PREVZEMA ZA JUGOSLAVIJO
ALOMA COMPANY
ANONČNA REKLAMNA D. Z. O. Z.
LJUBLJANA KONGRESNI TRG 3
BEOGRAD VASINJA UL. 21

Zahvala.
Vsem cenjenim spremljevalcem mojega nepozabnega moža
Gustla Terpinca
na poti k večnemu počitku in vsem tistim, ki so lajšali bdi in zadnje ure mojemu dragemu možu, se najtopleje zahvalujem. Posebno pa se še zahvalujem častiti duhovščini, slavni telovadna društva „Sokolu“ v Kamniku in „Sokolu“ v Radomlju, slavnemu društvu „Liri“ za ganljive žalostinke, slavni „Čitalnici“, slavnemu gasilnemu društvu v Kamniku, slavnemu godbenemu društvu in slavnemu obrtnemu društvu.

Zahvaljujem se nadalje vsem darovalcem prekrasnih vencov in prekrasnega cvetja. Zahvalim se iskreno tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so v tako častnem številu počastili spomin svojega predragega sorodnika, prijatelja in znanca.

V KAMNIKU, dne 19. decembra 1923.
Žalujoča soproga.

ŠENTJANŠKI PREMOG
vseh vrst, popolnoma čisto opran, nudi po originalnih cenah premogovnika v celih vagonskih pošiljkah
Prodajni urad Šentjanskega premogokopa AND. JAKL,
Ljubljana, Krekov trg 10.

Srpska tovarna preprog
Lazar Dundjerski, a. d., Veliki Bečkerek
pripravi vse vrste preprog, kot domače podjetje za izdelavo v vseh vrst. Turne, Velvet, Gloria, Tapetstri, Buxie, Kidrminster, Holender, Juta, Manila in Moket in druge vrste, tudi svoje specializirane stroje za izdelavo vseh vrst smirnskih preprog, književ in vseh vrstah in vseh vrst velikih.

Zas opvijo in za oga za Slovenijo: **A. DULAR, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 55.**

Theodolite, tachymetre, nivelacijske instrumente, planimetre, pantografe, nivelacijske in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računalna, šablone za pisma, trikotlata, prizmatična in druga precizna merila; risalno orodje, risalne stole, aparate za svetli tisk, svetlobne, prozorne in druge tehniške papirje ima stalno v zalogi
Viljem Sequardt
delavnica za precizno mehaniko
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 4 (na dvorišču).
Vsa v to stroje spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno.

V Luciferjevi sobi

To jutro, 20. maja, je baron Glö von Warteck v svoji sobi na Schwarzrocku med šestu in četrt na osmo uro oadel v globoko spanje povsem slično smrti.

Ta soba je bila vrlo nenavadna.

Bila je popolnoma okrogla s kupolo na sred, in ne preveč velika, kajti njen premer je meril jedva pet metrov, visoka pa je bila štiri metre. Bila je brez oken, in zdelo se je, da tudi brez vrat. Zrak je dohajal vanjo skozi zakrite luknjice, za ventilacijo so skrbeli neslišni aparati, toplota pa je prihajala od sosednjih zakurjenih sob. Svetila je ena sama žarnica izpod kupole, ki je razširjala mehko, zeleno svetlobo. Vsa soba je bila pobarvana s črnim. Tam, kjer se je pričlenjala kupola, se je vila bela, deset centimetrov široka črta, ki se je v spiralah ovijala kupole in izginjala gori na stropu okrog žarnice. Na temnih, črnih stenah ne vise ne slike, ne kaki okraski, prazne in gole so. Tla so pokrita vsa s debelo preprogo tudi črne barve.

V sredji te nenavadne sobe je stalo le eno pohištvo: postelja. Bila je iz nizkega, žimnica prevlečena z belo svilo, vzglavje iz belega kaučuka, napolnjena z zrakom, odeje nobene. Noga postelje se je končala v ponikljano omarico s skrivno ključavnico, ob vznožju postelje pa je bila vdolana ponikljana miza. Na tej mizi se je nahajala plošča iz ebenovine, in na njej slonokoščeni gumbi, opremljeni s številkami: električni komutatorji, kojih žice so bile skrite v dvojnem dnu mize in v njenih nogah.

Tu, v tej sobi, in samo tu, je spal — naravno ali pa hipnotično spanje — strašni in tajinstveni Lucifer. Živa

duša še ni bila v tej sobi, odkar si jo je on izbral za svojo spalnico.

Če je hotel baron Glö von Warteck iz kateregakoli dela gradu priti v okroglo sobo, je moral skozi prostorno sobo, ki je služila obenem za kopal, toaletno sobo in oblačnico. Tu se je Glö von Warteck popolnoma slegel sam, ali pa mu je pomagala ena izmed žensk, ki jih je imel za svojo osebno postrežbo, in si oblekel belo volneno obleko. Potem je odšel skozi majhen ozek hodnik — vrata za njim so se sama od sebe zaprla — in v treh korakih je došel do okrogle sobe. Vrata v to sobo so se zapirala tako hermetično, da je vsakemu tujeu bilo skoraj izključeno najti jih. Nasproti tem vratom so bila v steni prav taka nevidna vrata, skozi katera si prišel na sličen hodnik, kakor prej, in potem dalje po stopnicah, vsekanih v zid, v sobo, kjer je bil Teledynamo.

Danes torej, 20. maja, je ležal baron Glö von Warteck, XIII. tega imena, med 6. in četrt na osmo uro zjutraj v globokem, smrti sličnem spanju na svoji postelji...

Zelenkasta svetloba je lila izpod kupole...

Grozo vznemirjač pogled: temna soba z ono belo spiralasto črto na kupoli, nenavadna postelja v tej sobi, in na njej mrvaško-mirno telo v leli obleki z bosimi nogami, koščena glava z rdečo-ognjenimi, razmršenimi lasmi — vse odeto v zeleno svetlobo...

Nekje v zidu hije ura sedem...

Minute minevajo.

Nakrat se telo strese, in Glö von Warteck se vzvane na postelji in sede, oči se mu široko odpro...

Nasproti njega sedi na omarici meglen fantom...

Kajti, da je mogel govoriti z Lau-

rencia Paflit, da je prisilil gospoda Narbonna k samomoru, da je napisal gospodu Prillantu svoj ultimatum, za vse to strašnem čarovniku s Schwarzrocka ni zadostovalo, da je utelesil svoj perispit, ni mu bilo dovolj, da je odposlal svojega drugega «jaza»! Ne, to bi bilo premalo! Zato je zbral vso svojo duševno silo, oddal ves svoj življenski fluid; in njegova duša, obdana s snovjo, ki so jo njegove žrtve videle in slišale, je s bitrostjo misli zletela s Schwarzrocka v Pariz... Tu, v tej sobi na postelji, pa je ostalo samo njegovo telo, ki je med šestu in četrt na osmo uro zjutraj bilo brez življenja...

Zdaj pa se je Glöjeva duša vrnila in telo je oživel. Toda...

V vsakem človeku živita dve bitji...

Naj že živi kakor brutalna in nevedna žival, ali je pa je poln učenosti, v vsakem človeku sta dva «jaza». Mar ni že vsakdo izmed nas zaznal, da sta v nas dve bitji?... Ono, ki živi, in ono, ki gleda na tle; ono, ki se odloča, in ono, ki se upira; ono, ki dela, in drugo, ki nadzira; ono, ki se podvrže posledicam dejanja, in ono, ki sodi dejanja, jih odobrava ali graja...

In kakor v vsakem človeku, tako sta tudi v Glöju Warteckem, imenovanem Lucifer, bili dve bitji, toda le on je edini med ljudmi imel moč, da je te dve bitji razklenil, on edini je imel moč, da je sedel nasproti sebi samemu. Običajno je oni, ki je delal, Delavec, ostal v snovnem telesu, Sodnik pa se je obdal v belkasto megleno človeško obliko.

To jutro je meseno telo sedelo na postelji, belkasta megla pa je sedla na ponikljano omarico, ki je bila vdolana poleg posteljne noge.

«Kaj je tvoj cilj, Glö?», vpraša megla.

«Glö! Mar ga ne poznaš?», odgovori glas s postelje.

In kakor se v nas vseh, ki smo slabši, pogovarjata dva glasova večjih

ure in ure o naših najmanjših nameranih dejanjih, prav tako sta v Glöju Warteckem, mogočnem čarovniku, razpravljali dve bitji, sedeči si drug nasproti drugemu, o dolgi vrsti dejanj... ne ure in ure na dolgo, marveč le nekaj minut... Razpravljala sta o vrsti vseh strašnih dejanj, ki jih je Lucifer že izvršil, in o vrsti še strašnejših dejanj, ki jih je Lucifer nameraval izvršiti takrat, ko bo strašni Teledynamo dovršen... Peklenski in božanski Teledynamo! Stroj, ki se njegovemu ženjalnemu iznajditelju zdi zdaj še nepopoln, stroj, ki pa bo kmalu popoln, kakor je popoln zavrženi angel, popoln v alabem!...

VII.

Grisyl

Medtem je na Bermudih Nycatlope nadaljeval svojo pot v podzemlju, ki ga je imela privedi do tajinstvene Votle Skale, kjer sta bila zaprta Irena in mali Henri.

Za njim koraka Grisyl z zvezanimi rokami, potem Saincer, obložen s aparatom za proizvajanje plina, in za njim Pilou, Mattol, miss Ellen in Girard.

«Kako iznenadenje nas čaka na koncu pota?», se izprašuje Sainclair.

V podzemlju je vladala neprodorna tema. Toda naši pustolovci so se trdno oklepali vrvi, s katero jih je vodil Nycatlope, ki teme ni poznal. Tla so bila dokaj ravna, brez večjih jarkov in vzhoklin, tudi je pot šla večinoma že naravnost.

Pol ure že hodijo, ne da bi se jim kaj posebnega pripetilo. Nakrat pa zašuti Sainclair sunek v hrbet in ističasno začne bolesten vzklik. Ko se ozre, vidi, da je Grisyl padla.

«Stoj!», ukaže Nycatlope polglasno in pomore mladi deklici na nogo.

Potem je nemško vpraša:

«Ali je kaj huđega, gospodična?», Zelo obžalujem, toda... saj razumete, da moramo korakati brez luči. Vendar, en trenutek, naj bo... Pilou, prižgi!

Maska je Grisyl zdrknila na brado. Sainclair se začudi, ki vidi blede modre dekličine oči, iz katerih diše neskončna nežnost.

Nato pristavi: «Ali mi daste besedo, da ne boste poskušali ničesar proti nam, pa naj se zgodi karkoli? Pod tem pogojem vam razvežem roke.»

«Prisežem!», odgovori resno deklica. Sainclair ji pogleda v oči, in z njegovega čudnega obraza, ki je obenem odbojajoč in privlačen, trdi in otroški, razbere, da misli deklica odkritosrčno. Nato ji pravi:

«Nadenite si krinko nazaj, gospodična. Utegne se zgoditi, da bomo uporabljali plin!»

«O, saj je samo uspavalni plin!», se mu nasmeje. «Ne čutila bi nikakih bolečin.» Po kratkem pomisleku pa dostavi:

«Vendar mi je ljubše, da ostanem pri zavesti, za vsak slučaj, če se kaj zgodi. Toda... ali mi dovolite vprašanje?»

«Rade volje!», «Kako to, da korakate s tako gotovim korakom v tej temi? Na ovinkih brezskrbno zavijete in nikoli se ne zadržate v skalo. Kako to?»

Sainclair odgovori: «Posledica sta navade, gospodična, in mojega finega vonja... ki razloči duh zemlje od vode, ki ne zamenja duha skale z duhom rastlinja... Razen tega imam roke za tipanje... Pilou, ugasni! Evo vam vrvi, gospodična! Naprej!»

KNJIGE, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jeziki, kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru. Narodni dom 1.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Otvoritev novega modnega salona.

Vljudno naznanjam, da otvorim dne 2. januarja 1924. v prejšnjih Kirbiševih lokalih na Kongresnem trgu št. 8 prvovrstni modni salon

ter se cenjenim damam vdano priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

7157

Marija Götzl, modni salon, Židovska ulica št. 8.

Slavenska banka d. d., Zagreb
Podružnica: Ljubljana

Delniška glavica Din 50,000.000.— in rezerve preko Din 12,500.000.—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabec, Vršac, Wien.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agenciji:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vsa bančne posle najkulantneje.

827

POZORI! Ugodna prilika za nakup POZOR!
novoletnih daril

po znižanih cenah.

Velika izbira raznega perila za dame, moške in otroke, trikotaže vseh vrst, pletenih jopio, rokavio, nogavio, kravat vseh vrst itd.

IGN. ŽARGI („pri nizki ceni“)

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3.

8800

OSKRBIMO

TRGOVSKE ADRESE
vseh jugoslovenskih trgovskih, obrtnih podjetij, denarnih zavodov i. t. d. natančno urejene po strokah in krajih, zamencane pravilne.

PLAKATIRANJE
po Ljubljani, Beogradu, Zagrebu ter vseh večjih jugoslovenskih krajih. Po zračni pošti ali vseh jugos. železnic.

INSERATE
za... jugosl. in luczem. časopise po original. cenah časovnih uprav brez ori. ...ka.

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

Centrala:
LJUBLJANA
Kongresni trg 3.

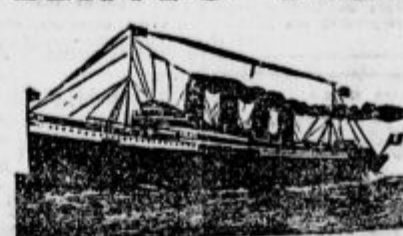

Podružnica:
BEOGRAD
Vasina ulica 21.

6781

Cie. Gle. Transatlantique
Francoska linija

Havre-New York

Majtrnja vožnja v Ameriko na BUCHS-HAVRE 3 1/2 del, HAVRE-NEW YORK pa samo 6 del.

Glavno zastopstvo:

Slavenska banka, d. d., Zagreb.

Vozne listke in tozadovna pojanila daje zastopnik Iven Kraker Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

Uz jamstvo popravljani
LOKOMOBILI
Lanz-Wall, Gradj g 1914 22
HP HP Novi
10 15 90-120 24 2
16 20 100-130 30 50
20 25 120 170 40 55
25 30 130 140 50 60
30 40 150 200 70 100
40 50 170 230 100 140
50 60 200 300 120 170
60 70 300 400 130 190
75 85 400 500 170 210
80 100 500 600 200 300
Prvorazredno generalno
popravljeni, izkušeni.
Jednopolnišnje tvorničko
jamstvo, Potpuna monta
ža. Pogledajte naše stalno
skladište. 300
Sirovuljni - Benzin -
Motori od 5 - 50 PS
Transmisije - Montaza
Braća Fischer d. d.
Zagreb, Pantovčak 6.

Išče se
vpeljan zastopnik
za tkalnice
za ZAGREB, odnosno
LJUBLJANO.
Arturo Bemporad,
Firenze, Italia.

Naznanilo preselitve.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

se je preselila v nove lokale
na **Dunajski cesti 4** (v lastno stavbo)

kjer že redno posluje.

Gradbeno podjetje
arhitekt
V. KRÄINER & Co.

Jesenice
Stavbna vodstva:
Ljubljana, Domžale,
Zagreb.
Izvršuje privatne in
industrijske stavbe,
proračune, načrte, ce-
nitve, posebni oddelki
za arhitekturo

**Jugoslovansko
importno in
eksporno
podjetje**

ING.
RUDOLF PEČLIN.

Stroji za vaško industrijo,
leano in kovinsko, poljedel-
ski stroji in orodja, lokomo-
bili in motorji, rešer, svet-
losredila, voznice, voznice
železa za stavbene in kon-
strukcijske stroke. Tovarna
poljedelskih strojev, livarna
za železo in krom. F. Pariz
izdeluje vse predmete iz li-
tega železa v vsaki množici
in velikosti, tudi po mode-
lih, armature za medij in
kova za vaško porabo.

MARIBOR
Trubarjeva ul. 4.
Telefon in urban 62.

**Kdo zamenja
stanovanje?**

Odda se lepa enodružnška vila z 8 sobami
in centralno kurjavo v neposredni bližini pošte
stranki, ki razpolaga z enim večjim ali dvema
manjšima stanovanjema ne predaleč iz mesta.
Vila ni nova in zelo primerna za podjetnika, ki
rabi poleg stanovanja tudi pisarniške prostore.
Pismene ponudbe se napruša pod „Krasno sta-
novanje 18“ na upravo „Jutra“ kar najhitreje.

Velebanka

išče prvovrstnih uradnikov z
dolgoletno popolno bančno
prakso, verziranih v vseh
bančnih poslih in sposobnih
- za višja uradniška mesta -

Ponudbe, vsebujoče curriculum vitae, prepise
izričeval, reference in zahteve na upravo
„Jugoslav. Lloyd“, Zagreb, pod šifro
„Velebanka 18“ 7112

V gostilni „pri Zvezdi“ v Mariboru, na Koroški cesti 48,
Na Silvestrov večer

Koncert s pojedino krapov
Toči se izborni silvanec (specijalitet) kakor tudi
druga domača vina.
Za obilen obisk se priporoča
7108 Jus. Dergas, gostilničar.

„Administrator“

d. z o. z.
Ljubljana Niklošičeva cesta 28.
E-kontira povzete pošiljave. Vnovčuje
denarne terjatve. Prevzema cesije. Po-
sreduje kupčije z denarnimi zavodi.
Prevzema blago v komisijsko prodajo
proti bančni garanciji. Agentura. Evi-
dencija važnih dogodkov. 6706

Wertheim - blagajne

za vzidanje, v doma- in ognjavarne, v vsakem sta-
novanju, otir. prostoru z majhnimi stroški navidno
vamestljive, v 6 različnih velikostih dobivlja in
popis s cenikom brezplačno razpošilja
LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 18. 251
Provizijski zastopniki naj se javijo.

Medicinal-Konjak

Zahtevajte samo:

- Medicinal-Konjak z modrim križcem
- Jamaica-Rum z modrim križcem
- Konjak-Rum z modrim križcem
- Citrone-Rum z modrim križcem
- Medicinal-Pelinkovac z modrim križcem
- Najfinejši krem-likor z modrim križcem
- Slivovko in brinjevec z modrim križcem

„ALKO“, LJUBLJANA.

Medicinal-Konjak

Ravnateljstvo Kreditnega zavoda za tr-
govino in industrijo javlja tužno vest, da
je gospod

Aleksander Czinner

član nadzorstvenega sveta Kreditnega zavoda za
trgovino in industrijo

dne 23. decembra 1923 po kratki bolezni
na Dunaju preminul.

Zasluge, ki si jih je stekel za zavod,
mu zagotavljajo trajen, časten spomin!

V Ljubljani, dne 28. decembra 1923

Volnene pletenine

pod tovarniško ceno razprodaja
dokler traja zaloga 7109
„TEKSTIL“, družba z o. z., Zgoše, postaja Lesce.

Ravnokar dospeli benečanski šali!

Crepp de Chine
po konkuren-
nih cenah
Din 118.
R. Sinkovc nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 10.

Tomaž Götz

plhovarna in sladarna v Mariboru
ponuja svoje splošnoznano in
priljubljeno visokoodstotno
marčno pivo in kozlovsko pivo
po najnižjih cenah in pod naj-
ugodnejšimi pogoji iz pivo-
varne ali iz zalog v vseh
6920 večjih krajih SHS.

**Železniški uradnik
ali poduradnik**

uo kojen, agilen in zdrav, z dobrim nastopom, dobi
službo v tovarniškem podjetju v Ljubljani. Even-
tualno se mu odstopi poleg plače kom. etno stano-
vanje. Ist. tam kontoristinja
dobro strojepiska, perfektna v cirilici, srbo-hrvaščini
in nemščini z lepo pisavo. Oboje ponudbe z zahtevki
mesečne plače pod „Vesten 1924“ na upravo „Jutra“.

Pravkar je izšel po strokovnjaku
praktično urejen popoln

**Zakon o taksah
in pristojbinah**

z abecednim seznamkom.
Knjiga, ki obsega 177 strani, velja s
poštnino vred Din 41.50 in se naroča pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54.

Istotam je izšlo že trinajst snopičev
„Zbirke zakonov“.

ZASEBNO UČILIŠČE ZA STROJEPISJE IN STENOGRFIJO

ANT. RUD. LEGAT.

Začetek novih tečajev dne 3. februarja 1924.
Samoprodaja pisalnega stroja „CONTINENTAL“.

MARIBOR

Slovenska ul. 7, Tel. 100.